

Verslag

**van de vergadering van
provinciale staten van Drenthe**

---

gehouden op 22 september 2004

INHOUD

Opening	2
Mededelingen	2
Ingekomen stukken	2
Vaststelling van de agenda	2
Mondelinge vragen	3
Onderzoek geloofsbrief van de heer A. Haar	5
Installatie van de heer A. Haar	6
Afscheid van de heer J.W.M. Engels	7
Benoeming leden statencommissies	7
Subsidiebeleid/Algemene subsidieverordening	
Drenthe 2004	7
Wijziging Verordening rechtspositie staten- en commissieleden	12
Subsidieregeling energieprojecten	12
Project Best practice models for regional parliaments	12
1e, 2e en 3e wijziging begroting 2004	12
Wijzigingen samenstelling algemeen bestuur	
Samenwerkingsverband Noord-Nederland	12
BVO Emmen	12
Afscheid van vertrekkend statenlid de heer K.N. Blanksma	23
Sluiting	25
Toezegging	26

PROVINCIALE STATEN VAN DRENTHE

Verslag van de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 22 september 2004 in het provinciehuis te Assen.

Tegenwoordig zijn:

A.L. ter Beek, Commissaris van de Koningin,
voorzitter

de leden (48 in getal):

H. Baas (ChristenUnie)
H. Beerda (PvdA)
K.N. Blanksma (GroenLinks)
W.A.R. Boer (PvdA)
H.C.E. Boerland (VVD)
L. Bomhof (VVD)
A.H.J. Dohle (VVD)
A. Faber (CDA)
G.A.W. Fonk (VVD)
mevrouw W.G. Goudriaan-Visser (PvdA)
A. Haar (D66)
Ch.C. de Haas (OPD)
J. Haikens (VVD)
E. Hemsteede (PvdA)
H. Holman (CDA)
H.R. Hornstra (PvdA)
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)
A. Huizing (PvdA)
H.G. Idema (PvdA)
M.H. Jakobs (PvdA)
C.D. de Jong (Fractie-de Jong)
S. de Jong (CDA)
K. Jonker (CDA)
mevrouw M.J. Kaal (CDA)
C.H. Kloos (Drents Belang)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
J. Langenkamp (GroenLinks)
H.P.K.M. Looman (PvdA)
mevrouw W.L.M. Mastwijk-Beekhuizen (CDA)
mevrouw A.H. Mulder (CDA)
E. Olij (PvdA)
mevrouw J.M. Pannekoek-van Toor (VVD)
J. Pereboom (PvdA)
A.G.H. Peters (CDA)
R.E. Pot (PvdA)
G. Roeles (VVD)
E.A. Rougoor (PvdA)
J. Slagter (PvdA)
J.P. Sluiter (D66)

K.H. Smidt (VVD)
mevrouw G.H. Smith-Bults (GroenLinks)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
E.R. Veenstra (PvdA)
mevrouw G. de Vries-Leggedoor (CDA)
A. Wendt (ChristenUnie)
mevrouw K. Westerkamp-Exoo (CDA)
Th.J. Wijbenga (CDA)
H. Zomer (CDA)

mevrouw I.M. Rozema, griffier der staten van
Drenthe

Voorts aanwezig:

Joh. Dijks (gedeputeerde)
mevrouw A. Edelenbosch (gedeputeerde)
mevrouw A. Haarsma (gedeputeerde)
J.H. Schaap (gedeputeerde)
S.B. Swierstra (gedeputeerde)
J.D. Nauta (directeur-secretaris)

Met kennisgeving afwezig:

A. Lanting (VVD)
mevrouw S. van de Vijver-Geitz (PvdA)
J. Zweens (PvdA)

A. Opening

De VOORZITTER: Ik open de vergadering (09.34 uur) en heet u allen hartelijk welkom.

B. Mededelingen

De VOORZITTER: Ik deel de staten mee dat bericht van verhindering tot het bijwonen van de vergadering is ontvangen van de heren Zweens en Lanting en van mevrouw Van de Vijver.

C. Ingekomen stukken

De VOORZITTER: Ik stel de staten voor de ingekomen stukken A.1 tot en met A.3, B.1 tot en met B.13 en C.1 en C.2 conform de voorgestelde behandeling af te doen.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Ik verzoek om agendering van het stuk onder A.1 voor de eerstvolgende vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen en bij de bespreking daarvan tevens het jaarverslag 2003 van de muskusrattenvangers te betrekken.

De VOORZITTER: Waarvan akte!

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Wij verzoeken om agendering van het stuk onder A.3 voor de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie (BFE). Voor de onderbouwing van dit verzoek zullen wij nog zorgen.

Op de lijst van ingekomen stukken bij de agenda van de vergadering van de Statencommissie Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit (RIM) van 11 oktober 2004 staat een brief over de wijzigingen van het openbaar vervoer (OV) in Groningen en Drenthe in 2005. Vanwege de actualiteit en de belangrijkheid van dit onderwerp verzoek ik nu al om agendering van dit onderwerp voor die commissievergadering. Ik stel verder voor om, voorafgaand aan die bespreking, een voorbereidende vergadering over dit onderwerp te houden, waarin geïnventariseerd kan worden om welke mogelijke aanpassingen van de voorzieningen van het OV gaat.

De VOORZITTER: Wenst een van de leden het woord over dit verzoek om een hoorzitting te houden?

De heer SLAGTER: Voorzitter. Wij steunen het verzoek en wij vragen extra aandacht voor het organiseren van de informatieve bijeenkomst voorafgaand aan de commissievergadering.

De heer BOSSINA: Voorzitter. Ook de VVD steunt dit verzoek. Wij willen hierbij ook het voorstel van het CDA betrekken om een proef te nemen om in bepaalde delen van de provincie gedurende bepaalde tijden de prijs voor het gebruikmaken van het OV op € 1,- te bepalen. Omdat ik de indruk heb dat het de bedoeling van GroenLinks is om organisaties uit te nodigen om op die bijeenkomst voorlichting te geven, lijkt het mij goed dit voorstel voor verschillende tarieven tijdens piek- en daluren ook in te brengen.

De heer PETERS: Mijnheer de voorzitter. Wij zijn het op zich eens met het voorstel van GroenLinks, maar dan moet van tevoren wel duidelijk zijn wie wie informeert. Ik heb de indruk dat GroenLinks de organisaties wil laten informeren, terwijl dat naar mijn mening juist de taak van gedeputeerde staten (GS) is.

De VOORZITTER: Als het verzoek van GroenLinks om een hoorzitting te houden wordt gehonoreerd, dan zal die hoorzitting op de gebruikelijke wijze door de Statengriffie worden voorbereid. Ik neem aan dat besloten kan worden over te gaan tot het voorbereiden van zo'n hoorzitting, want ik constateer materiële overeenstemming over de wens een hoorzitting te houden. Met de initiatiefnemers en de woordvoerders zal nog overlegd worden over wie gehoord gaan worden en de precieze afbakening van het onderwerp.

Vervolgens wordt overeenkomstig het voorstel van de voorzitter besloten.

D. Vaststelling van de agenda

De VOORZITTER: De heer Holman heeft mij schriftelijk laten weten graag het onderwerp BVO Emmen op de agenda van deze statenvergadering geplaatst te zien.

Ik stel voor dit punt aan de agenda toe te voegen en het te behandelen na agendapunt I.6.

Daartoe wordt besloten.

E. Mondelinge vragen

De VOORZITTER: Er zijn vragen aangemeld door de heer Veenstra inzake het Langman-akkoord.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Verleden week heeft het Noorden op uitstekende wijze zijn stem laten horen over de noodzaak van volledige uitvoering van het zogenaamde Langman-akkoord. Ik wil een compliment geven aan allen die bij de voorbereiding en uitvoering van de reis betrokken zijn geweest. Schat het college nu in dat de Tweede Kamer onverkort vasthoudt aan de steun voor het Noorden en zijn er op korte termijn nog meer momenten waarop wij ons standpunt aan Den Haag, en dan zo mogelijk in noordelijk verband, duidelijk kunnen maken?

Tweede-Kamerleden uit het Noorden kunnen de komende periode een belangrijke rol spelen bij het behoud van de specifieke en noodzakelijke steun voor het Noorden. Is het college met ons van mening dat sommige noordelijke Kamerleden nu toch een ander geluid laten horen dan in het nabije verleden? Maakten zij zich eerst hard voor het Noorden, nu zijn zij daar toch wat voorzichtiger mee. Ik zal man en paard noemen: ik herinner aan uitspraken van CDA-kamerleden als Atsma en Mastwijk van eind 2003/begin 2004. Die uitspraken lieten aan duidelijkheid niets te wensen over: de steun aan het Noorden moest onverkort gehandhaafd worden. Baart het het college ook zorgen dat deze Kamerleden zich nu veel voorzichtiger uitlaten?

Kan het college concreet aangeven welke projecten in Drenthe in gevaar komen als de Langman-gelden niet langer beschikbaar komen? Is het wellicht een idee om die projecten, of kansen, de komende periode een voor een door provinciale staten (PS) en GS publicitair uit te laten lichten?

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. De eerste vraag is wat naar onze inschatting Den Haag gaat beslissen met betrekking tot de voortzetting van Langman. Het beeld dat bij het college is blijven hangen van de bijeenkomst in Den Haag, is dat van een volstrekt onbeweeglijke staatssecretaris, die niet toegaf aan de druk vanuit de Kamer om de afspraken die met het Noorden zijn gemaakt, om te zetten in geld. Ik heb iemand horen zeggen dat de staatssecretaris een geweldige wisseltruc had uitgehaald: aan de ene kant praten

over €60 miljoen - het bedrag dat voor de noordelijke provincies in de begroting was opgenomen - en vervolgens zeggen dit bedrag over het hele land te zullen spreiden. Het was al met al een staaltje van "verdeel en heers".

De Tweede Kamer zelf was in meerderheid vrij stevig in haar wens tot het voortzetten van Langman tot 2010 dan wel 2013. Ik denk daarom dat in de komende tijd de druk op de Tweede Kamer flink opgevoerd moet blijven, want er moeten niet nog meer Kamerleden komen die nu wat anders zeggen dan een halfjaar geleden.

Ik kom hiermee op het tweede punt van de heer Veenstra, de uitspraken van verschillende Kamerleden. Ik heb gisteren op het Internet gesurft en daarbij ben ik in nieuwsberichten heel veel uitspraken tegengekomen van Kamerleden die een tijdje geleden nog zeer standvastige uitspraken deden als het ging om Langman en inmiddels die uitspraken niet meer doen. Een heel beroemde vind ik die van de heer Camiel Eurlings. Op 19 mei 2004 zei hij nog dat moest worden doorgegaan met Langman. Hij zei toen: "Als de CDA-bewindslieden in het Kabinet willen stoppen met de steun, staan zij lijnrecht tegenover de eigen Tweede-Kamerfractie en de Europese fractie." Die uitspraak liet niets aan duidelijkheid te wensen over. Maar na die datum hebben wij de heer Eurlings hierover nogmaals mogen horen en toen hield hij een iets ander verhaal. Ik wijs op uitspraken van Joop Atsma, die ook niets aan duidelijkheid te wensen over lieten: "Wij hebben het andermaal tegen Van Gennip gezegd: de steun moet blijven, afspraak is afspraak." Dergelijke uitlatingen zijn de afgelopen tijd bij herhaling gedaan en nu zien wij een zekere verschuiving plaatsvinden, met name binnen de CDA-gelederen. Dat is jammer, maar dat neemt niet weg dat ik na het afgelopen debat in de Tweede Kamer vaststel, dat er in de Tweede Kamer een grote meerderheid is voor het doorgaan met de afspraken die in het kader van Langman zijn gedaan. Dat geeft enige hoop. En er komt nog een moment om onze mening nog eens goed duidelijk te maken. Op 28 september zal er een Algemeen Overleg zijn in de Tweede Kamer over dit onderwerp en het lijkt mij goed dat moment aan te grijpen om te laten zien dat wij de Tweede Kamer aan haar woord houden.

Wat gaat er mis als het doemscenario werkelijkheid wordt? Dan gaat er heel veel mis. Op dit moment gaat het in Drenthe op jaarbasis om

€ 40 miljoen. Het gaat dan niet alleen om Kompas-EZ-middelen, want het Kompas is bedoeld als cofinanciering van Europese fondsen. Het gaat dus om heel erg veel geld. Wat hebben wij de afgelopen tijd met al dat geld gedaan? Het is lastig om de projecten die nu nog in de pijplijn zitten te noemen, omdat als er niet snel een besluit wordt genomen, die projecten op den duur zullen stranden. De afgelopen tijd zijn enkele grote plannen de revue gepasseerd: het centrumplan-Noordenveld, Low Frequency Array, de realisering van de bedrijventerreinen Haarveld, Bargermeer, Messchenveld en het stationsgebied Hoogeveen. Verder zijn er regelingen die uit Langman gefinancierd worden, zoals het Noordelijke Innovatie Ondersteunings Faciliteit en de Investeringspremieregeling (IPR). Ik noem de IPR vooral omdat dat een buitengewoon succesvolle regeling is; van die regeling is het effect echt aangetoond. Bij het wegvallen van Langman komen al die regelingen in de knel. Wanneer Langman wordt beëindigd dan wel drastisch wordt vermindert, krijgen wij problemen met de Europese fondsen en met een aantal belangrijke projecten dat nu in voorbereiding is. Er zijn centrumplannen en revitaliseringsprojecten van industrieterreinen in voorbereiding. Het zal dan einde oefening voor die projecten zijn, want ik zie niet dat het Noorden binnen de eigen begroting de effecten van het wegvallen van die steun zal kunnen oplossen. Kortom, wij moeten de fracties in de Tweede Kamer houden aan de uitlatingen die zij de afgelopen tijd bij herhaling hebben gedaan. Wij moeten 28 september eventueel aangrijpen om nogmaals ons geluid te laten horen, want er gaat echt veel verloren op het moment dat Langman wordt beëindigd.

De heer VEENSTRA: Ik heb nog gewezen op de mogelijkheid dat zowel GS als de staten periodiek de projecten die in de knel dreigen te komen, naar voren brengen. Het moet iedereen duidelijk zijn waar het om gaat. Wellicht is het goed in de Statencommissie BFE hierover verder te discussiëren en daarbij te bekijken hoe dit kan worden gedaan.

De heer SCHAAP: Dat kan en op het moment dat duidelijk is dat Langman ophoudt, zullen wij duidelijk aangeven welke projecten daardoor zijn gesneuveld. Die afspraak wil ik wel maken.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. De heren Veenstra en Schaap hebben zich beperkt tot het Langman-akkoord, maar ik wil het iets breder trekken. Op 2 oktober gaat het niet alleen om het Langman-akkoord, maar ook om de ID-banen en de betalingsproblematiek rond de verbindingzones in de ecologische hoofdstructuur (EHS). Tijdens de demonstratie op 2 oktober staat het hele beleid ter discussie en wij roepen heel veel Drenten op die demonstratie bij te wonen; misschien kunnen wij zelfs wel een bus beschikbaar stellen.

De heer DOHLE: Voorzitter. Ik kreeg een beetje de indruk dat er al over nagedacht is en daarom ga ik ervan uit dat als het Noorden zich op 28 september wil manifesteren iemand het initiatief neemt. De afgelopen keer is gebleken dat ook een ad-hocinitiatief, zoals dat van Groningen, behoorlijk werkt, maar als het allemaal iets gestructureerder wordt aangepakt, komt het Noorden wellicht nog wat beter voor het voetlicht. Ik vraag mij af of de heer Veenstra dan wel de heer Schaap met een voorzet komt.

De heer VEENSTRA: Ik vind dit zo'n fantastisch voorstel van de heer Dohle dat ik voorstel dat wij het samen maar eens bekijken. Na de vergadering van vandaag kunnen wij wel afspreken hoe wij dit regelen.

Mevrouw SMITH: Op 28 april zijn wij al in Arnhem bij het Interprovinciaal Overleg en dus al halverwege.

De VOORZITTER: Zijn er nog vragen voor de gedeputeerde?

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Ik heb een oproep gedaan aan de gedeputeerde en daar heeft hij niet op geantwoord. Die oproep was wel serieus bedoeld.

De VOORZITTER: Ik had de indruk dat het niet alleen een oproep aan het adres van de gedeputeerde was, maar een oproep aan ons allen.

De heer SCHAAP: Ik ga graag met de heer Langenkamp mee in de bus.

De VOORZITTER: Ik constateer dat wij hiermee zijn gekomen aan het eind van ons vragenhalfuurtje.

F. Onderzoek geloofsbrief van de heer A. Haar te Zuidwolde

De VOORZITTER: De heer Haar heeft meegedeeld de benoeming tot lid van provinciale staten aan te nemen. In de Commissie van Onderzoek van de geloofsbrief benoem ik de heren Idema, Wendt en Smidt en ik verzoek de heer Idema namens de commissie als rapporteur op te treden. Ik schors de vergadering gedurende het onderzoek.

(Schorsing van 09.52 tot 09.56 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering en geef het woord aan de heer Idema.

De heer IDEMA: Mijnheer de voorzitter. De commissie heeft de geloofsbrief en de daarbij overgelegde stukken van het benoemde lid de heer A. Haar onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert de staten het benoemde lid toe te laten als lid van PS van Drenthe.

De VOORZITTER: Ik stel de staten voor overeenkomstig dit advies te besluiten.

Daartoe wordt besloten.

De VOORZITTER: Namens de staten zeg ik de leden van de commissie dank voor de door hen verrichte noeste werkzaamheden.

Alvorens over te gaan tot de installatie van de heer Haar, nemen wij afscheid van het vertrekkende statenlid de heer Engels en dat is iets wat ik niet geheel onopgemerkt voorbij wil laten gaan. Dames en heren statenleden, geachte heer Engels, beste Hans, lieve Miriam en lieve Sophie - uit betrouwbare bron heb ik vernomen dat het een heel bijzonder kind gaat worden.

Toen ik gistermiddag in de Ridderzaal aanwezig was, zag ik voorafgaand aan de troonrede een drietal oud-statenleden van Drentse bodem, nu lid van de Eerste Kamer. In volgorde van opkomst betrof het Jan Pastoor, Jan van Heukelum en Hans Engels, en Hans, je zag er uit als een senator. Volgens mij is de senaat, de chambre de reflection, ook een voortreffelijke plek voor iemand

met jouw achtergrond: hoofddocent, bijzonder hoogleraar in de Thorbecke-leerstoel, groot liefhebber maar ook kenner van het staatsrecht en van bestuurlijke verhoudingen. Dat maakt jou bij uitstek geschikt voor het lidmaatschap van de Eerste Kamer. Maar toch zien we jou met lede ogen vertrekken. Je had ook helemaal niet hoeven vertrekken, want het lidmaatschap van de Eerste Kamer laat zich combineren met het lidmaatschap van de staten: de wet verzet zich niet tegen een dergelijke cumulatie. Maar in jouw opvattingen over zuivere verhoudingen heb jij gemeend om voor jezelf deze twee posities onverenigbaar te verklaren.

Je was nadrukkelijk aanwezig, hier in de staten. Je bestond. Je hebt je partij hier wel eens een virtuele collegepartij genoemd. Later, toen ik kennisnam van jouw proefschrift "Minister zonder Portefeuille", begreep ik pas waar dat begrip vandaan kwam. Je was een gedeputeerde zonder portefeuille.

Hans, jij was hier heel nadrukkelijk aanwezig. Daarvoor was je ook al in de gemeentepolitiek aanwezig. Je was raadslid, wethouder en locoburgemeester van Eelde. Hier, in de staten ontwikkelde je je - ik aarzel niet het te zeggen, want het is ook een wezenlijk onderdeel van democratie - tot bij tijd en wijle een soort luis in de pels van het college. Je was stevig, maar tegelijkertijd kon je ook relativeren. En voor je fractiegenoten was je ook niet altijd even gemakkelijk, want je was een echte voorzitter, die hechtte aan een stevige fractiediscipline. Ik heb mij door Peter Sluiter laten vertellen dat hij met angst en beven de jaarlijkse functioneringsgesprekken tegemoet zag, want jij controleerde echt of hij zijn huiswerk goed had gedaan. En als hij dan op bepaalde momenten troost nodig had, zong jij hem toe als helpt van het ongeëvenaarde duo De Valse Kraaien.

Buiten de staten was je en ben je nog steeds zeer actief. Je bent voorzitter van de Hockeyclub Eelde en ook in die functie aarzelde je soms niet om rigoureuze maatregelen te nemen. Zo heb jij hoogstpersoonlijk de deur van de koelkast eens gebarricadeerd, omdat de leden vergaten hun drankjes te betalen.

Kortom, dames en heren, Hans Engels was een actief en zichtbaar aanwezig statenlid.

Hans, het ga je buitengewoon goed in Den Haag. Ik vond het ook prima getimed om vlak voor je vertrek nog een vragenhalfuurtje te hebben over Haagse besognes. De boodschap van deze sta-

ten zul je, denk ik, echt meenemen richting Het Binnenhof. We rekenen op je, we zullen je missen, maar het ga je goed. Alle geluk toegewenst! (Applaus.)

(De heer Ter Beek overhandigt de heer Engels een cadeau en zijn echtgenote een bos bloemen.)

Ik geef het woord aan de heer Engels, althans voorlopig voor het laatst.

De heer ENGELS: Dank je wel, Relus, voor je vriendelijke woorden. Ik was vooral verguld voor de herkenning van mijn passie voor de publieke zaak en het openbaar bestuur, die nog sterker is dan mijn passie voor de politiek. Dat klonk in jouw verhaal door en dat heb ik zeer gewaardeerd. Ik dank voor alle contacten die wij ook overigens hebben gehad; die waren als het nodig was, uitstekend.

Ik wil de collega-statenleden danken voor de plezierige samenwerking. Ik heb niet met iedereen even intensief samengewerkt, maar desondanks betrek ik allen in mijn dank. Die dank geldt uiteraard ook de zeer gewaardeerde collegeleden. Die dank geldt zelfs ook de ambtenaren. Het zal wel opgevallen zijn dat mijn fractie de ambtenaren nooit bedankt voor de mooie stukken, omdat zij daar naar onze mening gewoon voor betaald worden. Het is dus gewoon hun werk. Wij waren ook niet zo blij met de plaats van Drenthe op de lijst van goede werkgevers; die plaats vonden wij eerder verontrustend, zoals ik meermalen heb laten blijken. Maar vanaf de mensen van de Productgroep Financiën en Control tot de vrolijke dames van de catering zijn wij altijd ingenomen geweest met de manier waarop er is gewerkt en vooral met de contacten die wij met de medewerkers hebben gehad.

Ik wil toch ook nog enige woorden wijden aan mijn eigen fractie, al zal ik dat, gelet op de inbreng van mijn gewaardeerde vriend Peter, nu iets anders doen dan ik van tevoren had bedacht.

Mijn entree in de staten was toch een beetje een vlucht uit de gemeentepolitiek, want de laatste periode was vanwege de fusieprocessen heel zwaar geweest en in de nieuwe opgeschaalde gemeente voelde ik mij niet op mijn gemak. Toen mij werd gevraagd of ik misschien iets voelde voor de provincie, was ik buitengewoon opgetogen. Er was ook een geheel nieuwe fractie aangetreden, met uitzondering van Marga Kool, maar haar aanblijven heeft daarna niet zo lang meer geduurd;

dat wisten wij al snel te regelen. Maar dit nieuwe werk gaf een nieuw elan en een nieuw perspectief en vooral de omgang met mijn fractieleden is voor mij altijd een warm bad geweest, zeker na de perikelen in de voormalige gemeente Eelde. Dat is ook een van de sterkste herinneringen die ik aan deze periode zal bewaren. Ik zal er niet te veel over uitweiden, maar ik heb de eer en het genoegen gehad fractievoorzitter te mogen zijn van een fractie van mensen die uitblonken in ervaring en eruditie en een zeer bovengemiddeld gevoel van moraliteit in de politiek. Dat is de reden waarom ik in deze staten misschien niet helemaal onopgemerkt ben gebleven. Het is allemaal te danken geweest aan het feit dat ik met een goede fractie werkte.

Maar er is een nog belangrijker reden waarom ik mij deze periode eigenlijk altijd zal blijven herinneren. Voor ik mijn entree in de staten maakte, had mijn persoonlijk leven zich ontwikkeld tot een dieptepunt. Dat Miriam zich bij de fractie had gevoegd, was a. heel leuk, omdat zij ervoor zorgde dat wij op een bepaalde manier met de politiek omgingen, want zij zei steeds dat wij de beuk er meer in moesten gooien en daar was toen natuurlijk geen ontkomen meer aan, maar b. ook heel leuk, omdat wij een persoonlijke relatie kregen, waardoor mijn leven een heel nieuwe en heel mooie wending heeft genomen. Daardoor zal deze statenperiode, met alle waardering die ik voor andere dingen heb, tot slot de periode blijven waarin ik Miriam heb ontmoet en alles wat daaruit is gevolgd. Daarom waren deze laatste woorden voor haar.

Dank u wel.

(Applaus.)

G. Installatie van het op 19 juli 2004 toegelaten lid van provinciale staten, de heer A. Haar te Zuidwolde

De VOORZITTER: Ik verzoek de bode de heer Haar binnen te geleiden en ik verzoek u allen met mij te gaan staan.

Nadat de heer Haar in de vergaderzaal is verschenen, legt hij in handen van de voorzitter de bij de wet vereiste verklaring en belofte af.

De VOORZITTER: Ik wens u van harte geluk met uw benoeming tot lid van de Drentse volksvertegenwoordiging. Maak er wat moois van!
Ik schors de vergadering om de aanwezigen in de gelegenheid te stellen in de ontvangstzaal afscheid te nemen van de heer Engels en de heer Haar geluk te wensen.

(Schorsing van 10.10 tot 10.30 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

H. Benoeming leden statencommissies

De VOORZITTER: De fractie van D66 heeft aangegeven dat de heer Haar de plaats van de heer Engels zal innemen in de Statencommissies Cultuur en Welzijn, RIM en BFE.

Ik stel de staten voor overeenkomstig dit voorstel te besluiten.

Daartoe wordt besloten.

I. Voorstellen

1. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 30 juni 2004, kenmerk 25/6.6/2004006180, Subsidiebeleid/ Algemene subsidieverordening Drenthe 2004

(statenstuk 2004-146)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie van 8 september 2004.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Wij hebben in de commissie de subsidieverordening meer dan eens uitgebreid besproken en voor mijn fractie is die Algemene subsidieverordening (ASV) geen probleem meer: wij gaan akkoord. Omdat het een verordening is, die van toepassing is op alle budgetinstellingen, wil ik nog wel een tweetal kanttekeningen plaatsen. Het gaat om het belang dat vanuit onze visie de budgetinstellingen voor de provincie heeft.

Wij vinden budgetinstellingen zo belangrijk dat zeker in een tijd als deze waarin het voor de burgers, zeker voor burgers aan de onderkant, en voor organisaties die te maken hebben met milieu en groen, allemaal minder wordt, daarvoor veel

aandacht moet zijn. Ondanks dat wij met de algemene filosofie van de ASV wel in kunnen stemmen, menen wij dat heel terughoudend moet worden omgegaan met indicatoren en prestaties, zeker als in de eerste jaren het hele stelsel nog moet worden opgebouwd. Vooral voor de kleinere instellingen is het heel belangrijk dat zij hun werk kunnen blijven voortzetten zonder al te snel te zeer gehinderd te worden door wat op de langere termijn op hen gaat afkomen.

Wij hechten er ook zeer aan dat instellingen die in hun pakket een groot deel aan maatschappelijke bewustwording hebben, ook maatschappelijke bewustwording waar wij als staten het misschien niet zo mee eens zijn - ik zou het de luis in de pels-functie willen noemen - hun functie ook in de toekomst kunnen blijven uitoefenen.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. Bij de afronding van de besluitvorming die Drenthe een nieuwe ASV zal geven, wil ik namens D66 nog slechts een enkele opmerking maken over zowel inhoud als proces. Inhoudelijk staan wij achter de nieuwe ASV. De hoofdlijn is sturen op vooraf afgesproken prestaties, die zoveel mogelijk concreet en meetbaar zijn vastgelegd en, als het even kan, van jaar tot jaar afspraken maken. Dat zal nog even wennen zijn, maar het geeft zowel nieuwe als bestaande instellingen geweldige kansen om niet alleen met hun plannen te komen, maar vooral ook de resultaten te laten zien en met die resultaten een stevige positie op te bouwen als instelling waar de klant waar voor zijn geld krijgt. En die klant is in dit geval de provincie, handelend namens de bevolking van Drenthe. Wij hebben het college gevraagd om, waar nodig, mildheid te betrachten in de eerste overgangperiode en er begrip voor te hebben dat de ene instelling wat sneller op de gewijzigde omstandigheden kan inspelen dan de andere. Wij hebben in het bijzonder aandacht gevraagd voor de groene instellingen. Groene instellingen vervullen een door D66 bijzonder gewaardeerde rol, bijvoorbeeld in de waakhondfunctie voor het provinciaal handelen, en die functie laat zich niet precies in prestatieafspraken vastleggen. Wij hebben van GS begrepen dat zowel enige mildheid als begrip in de overgangsfase betracht zal worden en dat GS zich van de bijzondere rol van de groene organisatie bewust zijn en inzien dat die bijzondere rol op onderdelen tot een beetje een bijzondere behandeling noopt.

Voorzitter. Ik verzoek het college met een enkel woord aan te geven of deze samenvatting van zijn standpunt correct is verwoord.

Ik wil nog een enkele opmerking maken over het totstandkomingsproces van de ASV. De fractie van D66 heeft waardering voor de combinatie van snelheid en zorgvuldigheid waarmee GS dit proces hebben ingezet en tot een einde hebben gebracht. Er was sprake van een stevige ambitie en wat ons betreft is met de afrondende besluitvorming van vandaag die ambitie voorlopig waargemaakt. Wij zijn benieuwd hoe de implementatie van de verordening verloopt en vragen het college ons in het komende kalenderjaar hierover op hoofdlijnen te informeren, met inbegrip van wat de nieuwe ASV betekent voor de ontwikkelingen binnen het eigen apparaat.

De heer C.D. DE JONG: Mijnheer de voorzitter. De Fractie-de Jong zal aan dit voorstel niet al te veel woorden wijden. Met de verordening die nu voorligt, kunnen wij leven, maar ik wil er nog wel een paar kanttekeningen bij maken.

Het nu voorliggende voorstel is duidelijker dan het vorige. Wat mij vooral aanspreekt, is dat de subsidieontvanger de zaak "SMART" moet proberen te maken. Het specifieke en meetbare spreekt mij daarin zeer aan. Meetbare doelen realiseren door gemeenschapsgeld op te strijken lijkt zo logisch dat het bijna verbijsterend was te constateren dat het in het verleden allemaal niet zo duidelijk was omschreven als in de nu voorliggende verordening. Er is in het verleden veel geld over de balk gegaan, dat weet ik zeker. Als voorbeeld hoef ik alleen maar het Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme(NNBT-)drama te noemen. Maar nu ligt er weer financieel gelazer bij RTV Drenthe op de loer.

Het verstrekken van subsidies buiten de vastgestelde verordening om, is gevaarlijk. Ik wijs alleen maar op de BVO Emmen. Het zou mooi zijn wanneer dergelijke instanties wat kritischer naar de eigen bedrijfsvoering en eigen rolopvatting keken. Wat de uitkomst ook moge zijn van de geïnitieerde gesprekken tussen het college en de groene organisaties, een ding staat voor Fractie-de Jong vast: gelijke monniken, gelijke kappen. Volgens mij is de Wet gelijke behandeling ook op die leest geschoeid. Het dient afgelopen te zijn met het sinterklazen en het dient ook afgelopen te zijn met de mogelijkheid om te gemakkelijk een beroep te doen op de pot gemeenschapsgeld.

Deze verordening poogt daartoe een aardig steentje bij te dragen en dat is prima.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Mijn fractie gaat in grote lijnen akkoord met dit voorstel. Wel maken wij ons ongerust over de knelpunten die nu al zichtbaar worden bij bepaalde organisaties en doelinstellingen. Wij verzoeken het college en de staten de coulance te hebben ervoor te zorgen dat deze organisaties niet in de knel komen.

De heer ROUGOOR: Mijnheer de voorzitter. Met het aannemen van de ASV voeren de staten een belangrijk deel van de aanbevelingen van het NNBT-rapport uit. Zij leggen nu de beleids- en bestuurskaders vast waarbinnen de gesubsidieerde instellingen kunnen werken.

De PvdA heeft reeds aangegeven de principes van de ASV van harte te steunen. Met het aannemen van de ASV wordt een mijlpaal bereikt en er blijkt uit dat de provincie heeft geleerd van de in het verleden gemaakte fouten.

Met het aannemen van de ASV belanden we in het invoeringstraject. De PvdA-fractie heeft steeds benadrukt dat het van groot belang is om de invoering van het nieuwe subsidieregime met grote zorgvuldigheid ter hand te nemen. Aan het nieuwe beleid zijn wel wat risico's verbonden. Het gaat om instellingen - groene instellingen, kleine instellingen en niet-professionele instellingen - die diep geworteld zijn in de Drentse samenleving en daar moet heel voorzichtig mee omgegaan worden. De nieuwe verordening is van invloed op de werkwijze van deze budgetinstellingen en het college benadrukt in de toelichting op het voorstel terecht dat het van belang is om de sociale infrastructuur te behouden. We moeten ervoor waken het Drentse kind met het provinciale badwater weg te gooien.

Voorzitter. Volgens ons kent het beleid dat in de nieuwe ASV is verwoord een drietal risico's. Het gaat om de kosten van de marktwerking, het behoud van de sociale infrastructuur en de administratieve lastendruk. Het college heeft een evaluatie toegezegd en daar stemmen wij van harte mee in, want wie zou daartegen zijn, maar wij willen graag een aantal punten voor die evaluatie meegeven. In het raam van onze kaderstellende taak hebben wij een drietal meetinstrumenten benoemd. Op de statenconferentie van afgelopen vrijdag is uitgebreid besproken dat wij vooral zo

moesten werken. De PvdA ziet de volgende meet-instrumenten.

1. De kosten van de marktwerking, waarbij te denken valt aan de rekenvergoedingen en de acquisitiekosten, afgezet tegen het subsidiebedrag. Er moet sprake zijn van een bepaalde verhouding daartussen.
2. De omzet van de budgetinstelling afgezet tegen het subsidiebedrag, waarmee de afhankelijkheid van een budgetinstelling in kaart wordt gebracht. Op grond daarvan kan bekeken worden welke instellingen in de gevarenzone verkeren en waar bij de kwetsbare instellingen extra op gelet moet worden.
3. De kosten als gevolg van de administratieve eisen van de provincie in relatie tot het subsidiebedrag. Dit is dan een maatstaf voor de administratieve lastendruk. Het eerste jaar zouden wij willen gebruiken om te leren begrijpen hoe wij deze cijfers moeten duiden. Het is van belang om een indruk te krijgen van de uitwerking van de nieuwe regeling en daarom willen wij na het eerste jaar duidelijk van de instellingen horen wat hun ervaringen zijn. Dit moet gebeuren naast de reeds door het college toegezegde evaluatie. Aan de hand van de uitkomsten van beide sessies willen wij onze kaderstellende en controlerende taak nader invullen.
Voorzitter. Wij gaan ervan uit dat het college deze wens om extra informatie honoreert, maar wanneer dat niet het geval is, zal de PvdA-fractie haar wens in de vorm van een motie aan de staten voorleggen.

De heer LANGENKAMP: De heer Rougoor spreekt over een evaluatie na een jaar en daarnaast over een extra informatieronde?

De heer ROUGOOR: Het college heeft inmiddels een evaluatie toegezegd en die toezegging nemen wij in dank aan. Maar wij willen het college nu alvast meetinstrumenten meegeven om de evaluatie goed te kunnen doen. Het vaststellen van die meetinstrumenten is een onderdeel van onze taak. Daarnaast heeft de fractie van de PvdA natuurlijk een eigen verantwoordelijkheid en die zal zij blijven nemen. Zo hebben wij al een forum georganiseerd met de instellingen en dat zullen wij over een jaar nogmaals doen om duidelijk te

krijgen hoe het beleid is overgekomen. Juist omdat het om zulke ingrijpende maatregelen gaat, vinden wij dat wij er bovenop moeten zitten om de uitwerking goed te kunnen toetsen.

De heer LANGENKAMP: Dit punt is in de commissie uitgebreid besproken en ook toen heb ik er al op gewezen dat nu een verordening voorligt, terwijl de heer Rougoor nu het beleid bespreekt. Dat zijn twee nogal verschillende zaken. In de commissievergadering heeft de gedeputeerde daar ook al iets over gezegd, maar ik heb nog steeds het idee dat de heer Rougoor in de verordening iets wil regelen wat een uitvloeisel kan zijn van het beleid.

De heer ROUGOOR: De motie heeft betrekking op de verordening. De verordening is het instrument en heeft als zodanig niets met het beleid te maken. Vandaag ligt de ASV voor en gaat het om de generieke werking van de ASV over de instellingen en over de programmalijnen heen. Ik denk daarom dat dit punt nu wel degelijk aan de orde is.

De heer BOMHOF: Zoals de heer Rougoor het nu formuleert, gaat het niet om beleid, maar om toepassing van de verordening waarmee het beleid gestalte wordt gegeven. Maar toch noemt hij enkele parameters die uitwerking behoeven en ik kan mij voorstellen dat er nog enkele parameters aan worden toegevoegd. Ik stel voor dat het eerste jaar wordt gebruikt om aan het eind van dit jaar concreet vast te stellen welke parameters gehanteerd gaan worden voor de evaluatie over twee jaar, die door het college in de Statencommissie BFE is toegezegd. Aan de hand van die parameters kunnen over twee jaar alle gegevens, die voor een evaluatie nodig zijn, concreet voorhanden zijn. Wil de heer Rougoor ook die kant uit?

De heer ROUGOOR: In principe wel, maar ik noemde nu de parameters die wij op voorhand willen hanteren. Het kan ongetwijfeld zo zijn dat het college nog andere parameters wil hanteren, maar onze parameters hebben betrekking op de kritische kanten van de invoering. Die invoering willen wij goed volgen en vandaar deze meetinstrumenten.

De heer BOMHOF: Als wij de ruimte krijgen om het komende jaar verder te werken aan de invul-

ling en aan het vaststellen van de juiste parameters dan gaat de fractie van de VVD akkoord met de suggestie van de heer Rougoor om het zo te doen.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Wij zijn voor deze verordening. In de commissie hebben wij onze punten gemaakt en wij wachten met belangstelling af hoe het college daaraan invulling gaat geven.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Ik dank de staten voor het feit dat zij de invoering van de ASV breed ondersteunen, want die ASV zal in de komende jaren belangrijk zijn om op een meer zakelijke en meer inzichtelijke wijze vanuit dit huis de budgetinstellingen, met name die op het gebied van cultuur, welzijn en zorg (CWZ), maar ook de groene instellingen, aan te sturen. Ik beluister de roep om een zekere mildheid bij de implementatie van de ASV. In de commissie heb ik al aangegeven dat daarvan ook sprake zal zijn, omdat er nogal wat moet veranderen, niet alleen in de relatie tussen GS en PS, maar vooral ook in de relatie tussen GS en de instellingen. Wij zullen niet van de ene dag op de andere in staat zijn met de instellingen zeer duidelijke prestatieafspraken te maken, daarbij de precieze indicatoren te vermelden, enz., enz. Daar zal nog wel enige tijd overheen gaan; dat heb ik overigens ook al in de commissie gezegd. Dat betekent per definitie dat wij enige coulance moeten betrachten bij de implementatie van de ASV. Dat zullen wij ook doen en op momenten dat het naar de mening van de staten allemaal veel te hard gaat, mogen zij ons daarop ook aanspreken.

Het komende jaar zal echt gebruikt worden voor de invoering van de ASV en daarmee zal het evalueren van die ASV in 2005 een heel moeilijke opgave zijn. Wij zijn van plan in elk geval na twee jaar te bekijken wat de ASV heeft opgeleverd en of wij in staat zijn geweest goede afspraken te maken, waarop de instellingen af te rekenen zijn, maar het komende jaar zullen wij echt nodig hebben voor de implementatie. Daarna gaan wij bekijken wat de effecten zijn geweest.

De heer Rougoor grijpt de vaststelling van de ASV aan om aan te geven welke onderdelen in iedere geval bij de evaluatie moeten worden betrokken. Het gaat om onderdelen die te maken hebben met bijvoorbeeld de verhouding tussen de kosten van het opmaken van een offerte en het bedrag dat

daarmee binnengehaald kan worden. In de commissie heb ik aangegeven dat het volstrekt helder is dat wanneer voor een miniem bedrag wordt aanbesteed, er geen sprake kan zijn van winst. Op zichzelf is het door de heer Rougoor genoemde meetinstrument daarom logisch. Maar of daarvoor een precieze formule kan worden bedacht, waarbij de verhouding tussen de bedragen boven en onder de streep altijd precies moet kloppen, lijkt mij niet waarschijnlijk, alleen al om de simpele reden dat geen twee instellingen hetzelfde zijn. De kostprijzen van de instellingen zijn niet vergelijkbaar en hetzelfde geldt voor de projecten. De staten mogen er wel van uitgaan dat het college niet rücksichtslos de markt opgaat en dan afwacht wat er gebeurt, maar dat elk project heel zorgvuldig wordt afgewogen. Het moet niet zo zijn dat het de instellingen alleen maar geld kost. De ASV is er niet voor bedoeld om per definitie alles via marktwerking of via aanbesteding te organiseren, sterker nog, ik ben ook hierbij geen adept van de vrije markt. De ASV biedt wel de mogelijkheid om zaken die daarvoor in aanmerking komen via een normale aanbesteding voor elkaar te krijgen. En daar is niets mis mee.

Voorzitter. In de commissie is de sociale infrastructuur ook al aan de orde geweest. Wij moeten ervoor waken met het al te wild toepassen van het instrument van aanbesteding de sociale infrastructuur uit te hollen. Daar zijn wij ook helemaal niet op uit.

Wij hebben ook oog voor de administratieve lastendruk. Binnen het provinciehuis wordt de administratieve lastendruk als gevolg van de invoering van de ASV misschien wel verkleind, maar het is niet de bedoeling die druk te verplaatsen naar de instellingen. Wij zullen bekijken welk effect het werken met prestatieafspraken voor de instellingen heeft, want de administratieve lastendruk bij de instellingen moet daar niet enorm groot door worden. Ik heb overigens de verwachting dat het allemaal wel meevalt, omdat veel instellingen de afgelopen jaren al in de nu gekozen richting zijn gaan werken. Het zal een kwestie zijn van wat anders formuleren, maar de lastendruk zal wel meevallen. Overigens zal ook dit punt nadrukkelijk bij de evaluatie worden betrokken.

Het college heeft als het om de implementatie van de ASV gaat dezelfde zorgen als de staten en de staten mogen er dan ook van uitgaan dat het college met zijn volle verstand hieraan werkt.

De heer BOMHOF: Het betoog van de heer Rougoor kwam er in principe op neer dat de staten als kaderstellend orgaan het college een aantal parameters, meetinstrumenten, moeten meegeven om aan de hand daarvan de invoering van de verordening te toetsen. Nu zegt de heer Schaap de zorgen van de heer Rougoor te delen en naar al die dingen te zullen kijken, maar het blijft van belang die parameters nu duidelijk te krijgen, want aan de hand daarvan kunnen wij over twee jaar aangeven wat wij geëvalueerd willen zien. Er kan wel enige tijd genomen worden om in goed overleg die parameters vast te stellen, maar het moet wel gebeuren.

De heer SCHAAP: Ik heb gezegd de zorgen van de staten te delen. Dat betekent dat zowel de staten als het college oog hebben voor de mogelijke effecten van de invoering van de ASV. De afspraak is ook dat er over twee jaar geëvalueerd wordt, maar wat en hoe er dan wordt geëvalueerd is iets, wat wij nog wel eens kunnen bespreken. Over de meetinstrumenten, of parameters, kunnen wel afspraken worden gemaakt. Aanbesteding in de CWZ-sector is natuurlijk alleen al vanwege de bedragen iets anders dan aanbesteding in de Sector Wegeninfrastructuur en daarom zal bij de evaluatie bekeken moeten worden welke winst is behaald met het aanbesteden. En daarbij kunnen bepaalde parameters worden gebruikt.

De heer HOLMAN: Is het dan niet het gemakkelijkst dat het college toezegt het komende jaar met een notitie te komen waarin die parameters zijn verwoord en daarover met de Statencommissie BFE te zullen discussiëren, waarna het college weet hoe er naar de mening van de staten geëvalueerd moet worden?

De heer SCHAAP: Ik vind het geen enkel punt dat de staten willen meedenken over de wijze waarop er geëvalueerd gaat worden. Ik heb al geconstateerd dat wij het over de thema's wel eens zijn. De staten kunnen ervan uitgaan dat wanneer er wordt geëvalueerd, er ook gekeken zal worden naar de effecten van de aanbesteding op de kosten, de administratieve lastendruk en de mogelijke opbrengsten. Dat is ook precies wat de heer Rougoor bedoelt. Dat wordt in de evaluatie meegenomen, maar als de staten er behoefte aan hebben, daar nog dingen aan toe te voegen, dan heb ik daar geen bezwaar tegen.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Ik heb mij helemaal niet als spreker gemeld, maar ik wil nu toch wel even kwijt dat de heer Schaap bezig is met het beleid, terwijl het nu alleen gaat over de verordening. Eigenlijk wordt nu voor een groot deel de commissievergadering overgedaan. Ik heb de gedeputeerde ook diverse malen horen zeggen, dat iets ook al in de commissie was besproken. De commissie was het grotendeels met het college eens en ik heb nu helemaal niets nieuws gehoord, want dat er op een bepaalde manier gemonitord wordt, is in dit huis ook heel gebruikelijk. Het is mij daarom volstrekt onduidelijk waar de discussie van vandaag over gaat. Maar als de heer Schaap toch ingaat op beleidsvragen, dan wil ik er ook nog wel een paar stellen.

De heer SCHAAP: Als statenleden iets vragen, dan antwoordt het college; zo werkt het.

De heer LANGENKAMP: Maar het antwoord kan dan toch ook zijn dat het nu alleen om de verordening gaat.

De heer SCHAAP: De fracties die in eerste termijn het woord hebben gevoerd, hebben een zekere zorg geuit over de effecten die de ASV op de CWZ-sector kan hebben. De verordening zelf staat nu niet zozeer ter discussie als wel de mogelijke effecten daarvan. Ik kan mij voorstellen dat gevraagd wordt bij de evaluatie op bepaalde dingen te letten. Dat is geen beleid, dat is het vooruitlopen op de evaluatie. Daarover kunnen op dit moment afspraken worden gemaakt en dat is nu gebeurd.

TWEEDE TERMIJN

De heer ROUGOOR: Mijnheer de voorzitter. Ik beschouw de uitlatingen van de heer Schaap als toezeggingen op de door mij genoemde punten. Ik stel vast dat de parameters gerapporteerd zullen worden. Ik zal daarom de aangekondigde motie niet indienen.

De heer BOMHOF: Mijnheer de voorzitter. Ik vind het jammer dat de discussie nu als een nachtkars uitgaat, want ik vond de eerste termijn van de heer Rougoor, waarin hij een paar parameters noemde, heel goed. Ik heb gezegd dat daar nog best een paar aan kunnen worden toegevoegd en ik vind de suggestie aan het college om hierover

met een notitie te komen en die in de Statencommissie BFE te bespreken, voortreffelijk. Het lijkt mij goed dat wij ons nu al een voorstelling maken van de punten die wij over twee jaar willen evalueren. Ik vraag de heer Rougoor daarom de suggestie van een notitie te ondersteunen.

De heer ROUGOOR: In feite is die notitie toegezegd en daarmee is een motie overbodig.

De heer BOMHOF: Misschien kan de heer Schaap dan aangeven dat inderdaad is toegezegd dat het college met een notitie over de criteria komt, welke notitie in de Statencommissie BFE kan worden besproken?

De heer LANGENKAMP: Is dit niet meer een taak voor het onderzoeksbureau?

De heer BOMHOF: Het gaat om een evaluatie en het onderzoeksbureau doet wat anders.

De heer SCHAAP: Ik heb gezegd dat er over twee jaar geëvalueerd wordt, waarbij de door de staten genoemde elementen zullen worden betrokken. Ik denk dat wij nu eerst maar moeten beginnen met het invoeren van de ASV, omdat al werkendeweg nog allerlei parameters kunnen opdoemen, die misschien ook wel bekeken moeten worden. Het gesprek over de evaluatie moet plaatsvinden op het moment dat met de evaluatie gestart gaat worden en dat is dus over een jaar of twee. Wat mij betreft wordt er dan in de Statencommissie BFE over gesproken.

De heer VEENSTRA: Ik denk dat de staten ook zelf wel in de gaten kunnen houden wat een geschikt moment is om er in de commissie over te spreken.

De heer BOMHOF: Dat spreekt vanzelf, want wij houden alles wat belangrijk is, in de gaten. Maar het moet niet zo zijn dat, als wij over twee jaar gaan evalueren, wij eerst nog moeten discussiëren over welke punten dan geëvalueerd gaan worden, want de stroom aan gegevens had in de jaren daarvoor al gebundeld kunnen worden.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het college.

2. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 12 juli 2004, kenmerk 28/6.23/2004007082, Wijziging Verordening rechtspositie staten- en commissieleden

(statenstuk 2004-113) HERZIEN

3. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 14 juni 2004, kenmerk 24/6.18/2004005106, Subsidieregeling energieprojecten

(statenstuk 2004-144)

4. Het voorstel van het Presidium van provinciale staten van 23 augustus 2004, kenmerk 2004008414, Project Best practice models for regional parliaments

(statenstuk 2004-149)

5. Het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 6 juli 2004, kenmerk 27/6.2/2004005509, 1e, 2e en 3e wijziging begroting 2004

(statenstuk 2004-147)

met de op deze punten betrekking hebbende verslagen van de Statencommissies Milieu, Water en Groen en Bestuur, Financiën en Economie van 30 augustus en 8 september 2004.

6. Het voorstel van het Presidium van provinciale staten van 27 juli 2004, kenmerk 2004007891, Wijzigingen samenstelling algemeen bestuur Samenwerkingsverband Noord-Nederland

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt telkens overeenkomstig het voorstel besloten.

7. BVO Emmen

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Als een top 3 zou moeten worden gemaakt van mannen-relevante onderwerpen tijdens de borrelpraat, stond voetbal met stip bovenaan - wat de andere twee onderwerpen zijn, laat zich wellicht raden - en hieruit blijkt wel dat voetbal ons allen bezig

houdt. Als een onderwerp als de BVO Emmen op de agenda staat, voelen vele mensen zich betrokken.

Afgelopen voorjaar heeft het college van GS met burgemeester en wethouders van Emmen de principeafpraak gemaakt een lening te verstrekken en een bijdrage ten behoeve van de ontwikkeling van de Stadion BV, onder voorbehoud van goedkeuring door de staten. GS zijn hierdoor medeverantwoordelijk geworden voor de goede afloop van dit proces. GS hadden ook geen afspraak kunnen maken, maar nu zij ervoor gekozen hebben dit wel te doen, zijn zij medeverantwoordelijk. De raad van Emmen heeft in zijn argumentatie om steun te verlenen, sterk geleund op de betrokkenheid van de provincie en heeft met die steunverlening ingestemd, in de veronderstelling dat er een provinciale bijdrage zou komen. Het is de vraag hoe de beslissing van de raad van Emmen was uitgevallen als de provincie geen toezegging had gedaan.

De heer VEENSTRA: De heer Holman spreekt nu wat veronderstellingen uit. Hij zegt de discussie in de raad van Emmen een andere uitkomst zou hebben gehad, maar heeft hij wel goed kennisgenomen van de motie die door de raad van Emmen in mei is aangenomen en van de voorwaarden die het college van Emmen stelde? Op grond hiervan betwijfel ik of met een ander standpunt van de provincie de discussie in de raad heel anders zou zijn verlopen.

De heer HOLMAN: Het is een veronderstelling, dat geef ik toe.

De heer VEENSTRA: Laten we dat dan ook even vaststellen.

De heer HOLMAN: Ik heb ook kennisgenomen van wat er in de raad van Emmen is gezegd en van de ingediende motie. De raad van Emmen was, misschien ten onrechte, in de veronderstelling dat er op zeer korte termijn - gedacht werd aan veertien dagen - helderheid zou worden gegeven. Ik heb daar verder geen oordeel of mening over.

De heer VEENSTRA: In die motie wordt gesproken over een ondernemingsplan en over door wie dat ondernemingsplan moet worden opgesteld. Volgens mij is die motie volstrekt helder en zijn de

door de heer Holman genoemde termijnen daarop niet van toepassing.

De heer HOLMAN: Oké, maar dat is niet het punt dat ik wilde maken. Ik wilde vragen hoe verantwoord of onverantwoord het is om dit proces zijn gang te laten gaan en geen beslissing te nemen. Ik heb mij bij verschillende mensen in Emmen goed verstaan over hoe de situatie nu precies is en mij is duidelijk dat de BVO in de problemen kan komen als er geen besluiten worden genomen. Iedereen zit nu op iedereen te wachten en het raadsbesluit wordt niet geëffectueerd. De BVO zou liquiditeitsproblemen kunnen krijgen als er geen besluiten werden genomen.

De heer VEENSTRA: De heer Holman spreekt over "zou kunnen", maar kan hij dat concretiseren? In de in mei aangenomen motie staat toch heel duidelijk wat er op dit moment moet gebeuren? Daar kan toch geen enkele twijfel over bestaan?

De heer HOLMAN: Daar gaat mijn verhaal niet over. Ik constateer alleen dat, als er nu geen besluit wordt genomen, de BVO in de problemen komt. De BVO kan, omdat het raadsbesluit niet wordt geëffectueerd, niet over het geld beschikken.

De heer VEENSTRA: Waar baseert de heer Holman die uitspraak op? Ik wil het allemaal zo scherp mogelijk krijgen, want het gaat om een belangrijk onderwerp.

De heer HOLMAN: Ik baseer mij op de informatie die wij van betrokkenen hebben gekregen. Er is een oplossing toegezegd voor de problemen. Er is geld toegezegd en dat geld komt er niet. Er zijn crediteuren die op enig moment betaald moeten worden. Gebeurt dit niet, dan zullen die zich gaan roeren. Onze informatie is dat, als er geen besluit wordt genomen, het zeer waarschijnlijk is dat de BVO de komende maanden in de problemen komt. Wij vinden dat niet wenselijk.

De heer VEENSTRA: Als de heer Holman zich goed op de hoogte heeft gesteld van wat zich in Emmen heeft afgespeeld, weet hij dat er een scheiding is gemaakt tussen het voetbalgebeuren en het stadiongebeuren. In de motie wordt een bijdrage gevraagd voor het stadiongebeuren.

Wat de heer Holman nu allemaal naar voren brengt, heeft te maken met het voetbalgebeuren, maar op dat punt heeft de provincie geen rol.

De heer HOLMAN: Nee, maar...

De heer VEENSTRA: De provincie hoeft zich dan ook niet aangesproken te voelen door allerlei crediteuren. Het gaat om het stadion en in de motie die in mei in Emmen is aangenomen staat dat er een goed ondernemingsplan moet komen.

De heer HOLMAN: Maar het een heeft natuurlijk wel met het ander te maken.

De heer VEENSTRA: Maar de raad van Emmen heeft die dingen juist heel helder gescheiden.

De heer HOLMAN: Jawel, maar in financiële zin heeft het een toch wel met het ander te maken. Als de Stadion BV wordt opgericht en daaraan worden bijdrages verleend, dan heeft die cash flow wel invloed op de voetbalclub.

Voorzitter. Op dit moment constateer ik gewoon een paar dingen. De mededelingen over wat er in Emmen is besloten, ontken ik ook niet.

De heer VEENSTRA: Maar de heer Holman geeft een interpretatie van de feiten die niet helemaal klopt. Voor de zomer is er een heel duidelijke scheiding gemaakt tussen wie waarvoor een bijdrage zou moeten betalen.

De heer HOLMAN: Dat ontken ik ook niet, maar mijn informatie uit het Emmense is dat als er niets gebeurt, de BVO waarschijnlijk in de problemen komt. Maar misschien wordt het uit mijn verdere verhaal allemaal wat duidelijker.

Voorzitter. Het zou daarom zinvol zijn wanneer de staten een besluit namen, of het nu een besluit is om bij te dragen of om niet bij te dragen, want de roep om helderheid en duidelijkheid wordt sterker. Als wij bijdragen, kan het proces verder gaan en als wij niet bijdragen dan weet zowel de BVO als de gemeente Emmen hoe groot het probleem is en dan kunnen zij daarvoor een oplossing zoeken.

De heer VEENSTRA: De heer Holman roept nu iets op. Is hijzelf van mening dat de provincie iets moet bijdragen en op grond waarvan is hij dan tot die mening gekomen?

De heer HOLMAN: Dat staat allemaal in mijn verhaal en laat mij dat dan alsjeblieft even afmaken. Daarna kan de heer Veenstra zijn vragen stellen.

De VOORZITTER: Ik stel de staten voor de heer Holman zijn verhaal af te laten maken en pas daarna eventuele vragen te stellen.

De heer HOLMAN: Voorzitter. Wij zijn voorstander van duidelijkheid, mede omdat de raad van Emmen daarom vraagt.

Het vraagstuk is in mijn beleving redelijk simpel. Er zijn twee aspecten. Het eerste is of wij vertrouwen hebben in het betaalde voetbal en of wij op grond van dat vertrouwen de BVO een bijdrage willen leveren. Het tweede is of wij de politieke wil hebben om geld te verstrekken.

Wat het eerste aspect betreft, denk ik dat wij een redelijk vertrouwen kunnen hebben. Er is het afgelopen halfjaar heel veel bij de BVO gebeurd. Men is nu goed bezig - op voetbalgebied gaat het qua resultaten misschien iets slechter - en...

De heer VEENSTRA: Ik wil de heer Holman nu toch weer onderbreken, want hier snap ik allemaal niets van. Eerst zegt de heer Holman dat de BVO vreselijk veel problemen heeft en dat het allemaal kantje boord is en nu zegt hij dat het duidelijk is dat wij vertrouwen kunnen hebben in het betaalde voetbal. Die uitspraak kan ik niet plaatsen.

De heer HOLMAN: Ik zeg dat de BVO op dit moment goed bezig is. Het besef is doorgedrongen dat er niet meer geld uitgegeven moet worden dan er binnenkomt. In het verleden is dit wel eens anders geweest. Ik signaleer daarom een wat andere manier van met bepaalde zaken omgaan dan in het verleden. De BVO is in de regio Emmen van eminent belang; de BVO heeft een economische uitstraling en is positief voor de beeldvorming van de regio. Dat zou een argument kunnen zijn om ons af te vragen hoe wij daarmee om moeten gaan. Als het gaat om de vraag of wij dan een bijdrage moeten leveren, wordt het allemaal wat moeilijker, want dan spelen ook andere afwegingen een rol. En daarom zal het in deze staten uiteindelijk gaan.

In de discussie komt steeds het argument naar voren dat er een plan moet komen, omdat, als er een plan is, wij kunnen beoordelen of wij op basis daarvan een bijdrage kunnen verlenen.

Voorzitter. Je kunt je afvragen welke waarde een nieuw plan, na de twee plannen die er al zijn geweest, nog kan hebben. Is er niet sprake van een schijnzekerheid door steeds weer om een nieuw plan te roepen? De risico's worden er niet kleiner van en als er twee plannen zijn geweest die niet aan de criteria voldeden, is de roep om een derde of vierde plan - een plan kan naar een bepaald standpunt worden toegeschreven - slechts uitstel van de politieke keuze of wij er überhaupt geld voor over hebben.

De heer VEENSTRA: Ik vraag mij af waarom het CDA zojuist akkoord is gegaan met de ASV. Op grond van die ASV moeten alle kleine organisaties alles uit de kast halen om een plan te maken en nog geen vijf minuten later zegt de heer Holman dat er eigenlijk helemaal geen plan nodig is en dat, als een organisatie een of twee keer een verkeerd plan heeft ingediend, het helemaal niet meer hoeft, omdat de provincie ook zo wel bereid is om wat te doen. Ik kan dit niet rijmen.

De heer HOLMAN: Ik ben het eens met de constatering dat er sprake kan zijn van grote invloed op de politieke keuze en dat kan ook de reden zijn om een bepaalde politieke keuze te maken.

De heer VEENSTRA: Ik snap het allemaal niet.

De heer HOLMAN: Misschien wil de heer Veenstra het niet snappen.

De heer VEENSTRA: Met de ASV is een kader vastgesteld waarbinnen wij subsidies verstrekken en tien minuten later zegt de heer Holman dat wij die ASV wel kunnen laten zitten, omdat wij zo wel een bijdrage kunnen verstrekken. Ik vind dit heel gek tegenover alle instellingen die in de Drentse samenleving heel goed werk doen.

De heer HOLMAN: Ik vraag de heer Veenstra goed te luisteren. Ik probeer een verhaallijn op te zetten en de keuzelijnen voor te leggen die uiteindelijk tot een conclusie moet leiden. De heer Veenstra pikt er steeds dingen uit die hij vervolgens in een andere context zet. Ik denk dat het belangrijk is dat de politiek op een gegeven moment zegt iets wel of niet te willen. De heer Veenstra zit te wachten op nog een plan, maar ik zie weinig in een toekomstig plan, omdat er al een paar plannen zijn geweest. Het wachten

op een nieuw plan is het najagen van schijnzekerheid.

De VOORZITTER: De heer Holman zet zijn betoog voort.

De heer HOLMAN: In de commissievergadering is bij de rondvraag gevraagd wat er nu staat te gebeuren. Dat is ons niet duidelijk en het is ons ook niet duidelijk wanneer er een plan komt. De gedeputeerde heeft gezegd dat er voor 1 oktober een plan moet zijn om nog dit jaar met een voorstel in de staten te komen. Als dit plan er voor 1 oktober niet is, komt er dit jaar dus geen duidelijkheid.

Voorzitter. In mijn fractie wordt verschillend gedacht over het al dan niet steunen van de BVO en daarmee verschilt mijn fractie niet van de collegepartijen. Wat de politieke uitkomst is van het in stemming brengen van de vraag wel of geen steun, zonder plan of met plan, is daarmee redelijk ongewis. Het college heeft dus ook geen zekerheid en daarmee loopt het wellicht een politiek risico. Het college zal toch ook niet willen dat de staten zijn plan verwerpen.

Niet alleen GS, maar ook de staten zijn verantwoordelijk voor het verloop van wat er gaat gebeuren. Ik ben benieuwd of gedeputeerde Dijk de belangrijkheid om nu een mening van de staten te horen, onderschrijft. Ik roep alle fracties op die duidelijkheid te verschaffen. Wij overwegen om in tweede termijn een motie in te dienen, waarin wij de staten om die helderheid vragen, maar wij horen graag eerst de reactie van de andere fracties.

De heer VEENSTRA: Ik vind dat de heer Holman na dit verhaal wel verplicht is het standpunt van zijn fractie duidelijk te maken. Is het CDA op voorhand bereid € 2 miljoen in de BVO Emmen te stoppen, of wacht ook het CDA op een plan?

De heer HOLMAN: En ik heb gezegd daarover helderheid te zullen verschaffen.

De heer VEENSTRA: Dan kan de heer Holman dat nu toch doen?

De heer HOLMAN: Daar is op zich niets tegen en ik hoop dat dit dan tevens een uitnodiging aan de heer Veenstra is om ook helderheid te geven.

De heer VEENSTRA: Maar de heer Holman moet eerst mijn vraag beantwoorden.

De heer HOLMAN: Ik zeg juist dat dit een uitnodiging aan de andere fracties moet zijn om ook duidelijkheid te verschaffen. Zij moeten niet met het argument komen dat, omdat er nog geen plan ligt, zij die helderheid niet kunnen geven.

De heer VEENSTRA: De heer Holman wil iets openbreken. Dat is zijn goed recht en er is misschien ook wel veel voor te zeggen, maar dan is hij wel verplicht uit te spreken of het CDA bereid is geld te verstrekken, ook al ligt er geen plan. Doet de heer Holman dat niet en wil hij eerst de mening van de andere partijen en die van het college horen, dan is dat op zijn minst merkwaardig.

De heer HOLMAN: Ik wil graag de opvatting van de gedeputeerde en van de andere fracties horen en daarna zullen wij duidelijkheid geven.

De heer VEENSTRA: Maar die duidelijkheid kan de heer Holman nu toch ook geven? Hij hoeft daarmee toch niet te wachten op het antwoord van het college? Wij zijn vrijdag de hele dag op pad geweest om de rol van de staten overeind te houden en nu wacht het CDA bij zo'n belangrijk punt op de mening van het college? De heer Holman kan toch wel aangeven hoe zijn fractie hierover denkt?

De heer HOLMAN: Met de uitdrukkelijke uitnodiging aan de heer Veenstra dat hij zich straks ook zo nadrukkelijk uitspreekt en zich niet achter schijnargumenten verschuilt, kan ik zeggen dat onze conclusie is dat op dit moment duidelijkheid wenselijk is. Het uitblijven van die duidelijkheid zorgt voor een eindeloos proces en is bovendien voor de beeldvorming van de staten niet goed. Voorzitter. De overgrote meerderheid van mijn fractie heeft er geen zin in de BVO Emmen steun te verlenen, omdat die meerderheid er niet voor is topsport te steunen. Of er dan wel of geen plan ligt, doet er voor die meerderheid niet zoveel toe. Ik roep de andere partijen op om, ook in het belang van de beeldvorming van de staten - wij willen besluitvaardig overkomen en tonen dat wij onze verantwoordelijkheid nemen - duidelijkheid te verschaffen.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Duidelijkheid is welkom, laat ik dat vooropstellen. Ik vind het ook wel moedig "ja" of "nee" te zeggen op een moment dat niet helder is waarop je dat zegt.

Mijn tweede opmerking is dat de heer Holman begint met een betoog waarin doorklinkt dat hij de BVO eigenlijk wel wil helpen, terwijl zijn betoog eindigt met dat hij dat niet wil doen. Volgens mij wordt alleen een kater zo geholpen.

De heer HOLMAN: Dat ben ik niet met de heer Dohle eens. De mensen in Emmen geven nadrukkelijk aan dat wanneer wij geen besluit nemen, zij in de problemen komen. Zij hebben liever een besluit om niet te geven dan geen besluit; dat is nadrukkelijk het geluid dat wij uit Emmen krijgen.

De heer DOHLE: Die geluiden komen dan van andere mensen uit Emmen dan die ik ken. Ik heb nog weinig Emmenaren met een hart voor de BVO horen zeggen nu graag van de provincie te horen dat er geen bijdrage komt.

De heer HOLMAN: Als een meerderheid van de staten op dit moment van mening is dat de provincie wel een bijdrage moet geven, dan kan ik met die uitkomst leven. Maar dan is er tenminste helderheid. Als de staten van mening zijn dat de provincie wel een bijdrage moet leveren, moeten zij nu in meerderheid dat besluit nemen.

De heer DOHLE: Ik wil wijzen op de volgtijdigheid in de afgesproken procedure. In die procedure ligt de bal nu bij Emmen. Emmen moet nu met een voorzet in de richting van het college komen en zolang die voorzet er nog niet is, valt er niets in te koppelen. De heer Holman stelt nu voor dat wij van het speelveld aflopen en ik vraag mij af of dat fair play is.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Het aan de orde zijnde onderwerp is in de commissie uitgebreid besproken en ik had aan het eind daarover een wat onbehaaglijk gevoel, omdat de heer Dijks naar mijn mening het standpunt van het college niet goed verdedigde. In het voetbal is de aanval de beste verdediging. Het is ook een simpel spelletje dat erop neerkomt dat je meer moet scoren dan je tegenstander. Ik heb het idee dat het probleem een beetje is dat de heer Dijks niet goed weet aan welke kant de diverse spelers in het veld staan. Ik heb ook het idee dat het verhaal over het multifunctionele plan aan flarden is geschoten door een door het college ingebrachte speler en dat het college nu klem zit.

Gesteld wordt dat er steeds sprake was van het voorbehoud van goedkeuring door de staten, maar de staten zijn al heel lang buiten schot gehouden. Daarom ook is in de commissie gevraagd waarom het allemaal zolang heeft geduurd en waarom de staten steeds maar weer vragen moeten stellen. De heer Holman heeft al heel veel vragen gesteld, waarvan ik er veel kan onderschrijven. In wezen is de discussie voor GroenLinks ook heel gemakkelijk, want GroenLinks wil geen geld in de BVO stoppen. Dat was in 1998 al zo.

De heer Holman heeft gelijk als hij zegt dat er duidelijkheid moet komen. De staten kunnen ook nu zeggen dat er geen plan voorligt dat aan de eisen voldoet. Dan moeten zij ook eerlijk zeggen dat aan hun eis kennelijk niet kan worden voldaan. De staten moeten daarom duidelijk zeggen dat wanneer er voor 1 oktober geen voorstel ligt, de staten er in december geen uitspraak over kunnen doen. Het college kan alleen een verlenging afdwingen door nu iets toe te zeggen, maar gebeurt dit niet, dan kunnen de staten heel simpel zeggen dat het over is.

De heer DOHLE: Het valt mij op dat de partijen die tegen zijn, nu beginnen met het stellen van termijnen. Volgens mij is er met de gemeente Emmen helemaal geen afspraak over een termijn gemaakt. Maar het gaat allemaal wel wat lang duren en dat komt het proces niet ten goede, dat ben ik helemaal met de heer Holman eens. Ik kan mij dan ook voorstellen dat het CDA zegt dat het allemaal wel wat sneller mag. Het aardige is dat de heer Holman het dan allemaal binnen zijn eigen partij kan houden, want het moet nu wel van het college van Emmen komen. Wij wachten. Helaas was de eerste voorzet een afzwaai en er moet nu met enige haast een tweede komen. Dat de heer Langenkamp zich met de discussie bemoeit, is helder, maar laat ook helder zijn dat voor hem de uitkomst bij voorbaat vaststaat. Het maakt hem immers niet uit waar Emmen mee komt, want GroenLinks is per definitie tegen. Daarmee gaat hij toch een beetje voorbij aan de nuancering van het vraagstuk, want er is ook een heleboel voor betaald voetbal in Emmen te zeggen. Voor heel veel mensen is Krol niet een schrijver, maar een oud-voetballer. En ook daar hebben we rekening mee te houden. Niet alle kunst hangt aan de wand; het ligt soms ook gewoon op de mat.

De heer LANGENKAMP: De exacte vraag van de heer Dohle is mij na dit lange verhaal niet duidelijk. Maar wij geven wel de duidelijkheid waar het CDA om vraagt. In onze verkiezingsprogramma's van de afgelopen twintig jaar staat het ook gewoon zo. De heer Dohle moet eigenlijk blij zijn dat er eindelijk eens iets is waarover de staten van mening verschillen. Het is heel simpel: de een wil de professionele sport wel subsidiëren en de ander wil dat niet. Ook de randvoorwaarden van een multifunctioneel gebruik of een bedrijventerrein kunnen niet verhelen dat het voetbal op zich levensvatbaar moet zijn; zo staat het ook in het rapport van Van Vugt.

De heer DOHLE: Er is niemand in dit huis die op dit moment met heel veel plezier geld aan de BVO geeft. Het gaat nu ook niet om de BVO, het gaat om een faciliteit, om het stadion en die twee dingen moeten toch wel een beetje uit elkaar worden gehouden. Voor de rest is het standpunt van de VVD door eenieder te raden: commerciële organisaties moeten hun eigen broek ophouden. Maar de twee discussies moeten niet door elkaar worden gehaald en ik heb de indruk dat de heer Langenkamp wel steeds probeert dat te doen. Het gaat de heer Langenkamp niet om het stadion, het gaat hem om de BVO. Dat was ook een beetje te bespeuren in het verhaal van de heer Holman. Maar daar gaat het nu niet om. Op het moment dat we op dat vlak komen, gaan we wel glijden, daar ben ik van overtuigd.

De heer LANGENKAMP: Maar in de ASV staat dat instellingen die iets van de provincie willen, binnen een bepaalde termijn een plan moeten indienen. Het kan dan toch niet zo zijn, dat wij nu zeggen: "U bent wel een beetje laat, maar wij geven u nog een jaar." Dan kan toch niet?

De heer DOHLE: Maar dan zal wel eerst een afspraak over een bepaalde termijn gemaakt moeten worden. Die afspraak is er nu niet.

De VOORZITTER: We zijn nog steeds bezig met de eerste termijn van de zijde van de staten over dit op verzoek van het CDA aan de agenda toegevoegde onderwerp.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Wij hebben ons de afgelopen weken goed laten informeren over hoe het in Emmen staat. Wij heb-

ben hierover met de raadsfractie van de PvdA gesproken en ons is verteld dat de collegefracties PvdA, CDA en VVD de afgelopen maanden alles uit de kast hebben gehaald om tot een plan te komen dat de levensvatbaarheid van het betaalde voetbal en het stadion garandeert. Het college van Emmen is van mening dat ook de provincie hier een rol in heeft; het college van GS geeft aan in principe hierin mee te gaan, maar verbindt daaraan de voorwaarde dat er een plan moet komen. In de in mei in door de raad van Emmen aangenomen motie staat dat er een Raad van Commissarissen moet komen die een plan moet opstellen. Deze zomer is er een plan geweest, dat wij formeel nooit hebben ontvangen, maar waarvan wij via RTV Drenthe en de e-mail kennis hebben kunnen nemen. Het zou heel gek zijn nu op grond van eigenlijk helemaal niets ja of nee te zeggen. Ik vind dat wij hier serieuze politiek moeten bedrijven. En natuurlijk willen wij duidelijkheid bieden, maar wij moeten wel ja of nee zeggen op grond van een plan dat ons wordt voorgelegd. De raadsfracties van CDA, VVD en PvdA in Emmen hebben uitgesproken dat een nieuwe Raad van Commissarissen een goed ondernemingsplan moet opstellen. Dat plan wachten wij af en op grond van dat plan zullen wij een serieuze afweging maken.

De heer LANGENKAMP: Maar dat is nu net mijn probleem. De heer Veenstra wacht rustig af. In de ASV worden termijnen genoemd en is de voorwaarde opgenomen dat er een plan moet zijn.

De heer VEENSTRA: Er moet ook een plan zijn.

De heer LANGENKAMP: Maar als men te laat is met het indienen van een plan, is er geen plan en wordt normaal gesproken de subsidieaanvraag afgewezen.

De heer VEENSTRA: Maar er is vooraf niet een duidelijke termijn afgesproken. Laat de bal maar rustig in Emmen liggen. Als het dan zo slecht gaat, laten ze dan opschieten met het maken van een plan. Als de nood heel hoog is, zullen wij ongetwijfeld op heel korte termijn een plan voorgelegd krijgen.

De heer LANGENKAMP: Maar dan maakt de heer Veenstra zich geheel afhankelijk van Emmen.

Ik vraag mij dan af waar de eigen verantwoordelijkheid van de heer Veenstra is.

De VOORZITTER: Ik wil nu even ingrijpen, want ik hoor merkwaardige dingen. Zo hoor ik de vraag of de staten een plan voorgelegd krijgen. Laten we de boel even goed op een rijtje houden. De staten hebben te oordelen over een voorstel van het college van GS en het college van GS heeft kenbaar gemaakt de staten te willen voorstellen via de gemeente een bijdrage te leveren aan het stadion, op de voorwaarde dat er een fatsoenlijk plan ligt. Dat plan is er nog niet. Het college dient zijn oordeel nog te vellen en het is aan het college om te bepalen of het überhaupt met een voorstel naar de staten komt om steun te verlenen. Dát is de feitelijke situatie en laten we dat even in de gaten houden.

De heer HOLMAN: Ik had wel verwacht dat de heer Veenstra zwaar zou leunen op het eventuele voorstel van GS. Het is echter wel volstrekt onduidelijk aan welke criteria dat voorstel moet voldoen. De heer Veenstra heeft mij uitgedaagd om duidelijk te zijn en ik daag hem nu uit te spreken aan welke voorwaarden dat voorstel moet voldoen om zijn instemming te krijgen en of zijn gehele fractie dan met dit voorstel instemt. Is de fractie van de PvdA ten principale bereid om zo'n voorstel te steunen?

De heer VEENSTRA: Wij wachten het plan en het voorstel af. Het plan moet de levensvatbaarheid duidelijk maken. Daarvoor gelden de normale criteria.

De heer HOLMAN: Het college heeft een businessplan onder ogen gehad, dat het volstrekt onvoldoende vond. Hoe groot schat de heer Veenstra de kans dat er een businessplan komt, waarmee de PvdA wel in kan stemmen. Is de heer Veenstra niet op zoek naar schijnzekerheid?

De heer VEENSTRA: Het plan is niet iets waar ik van wakker hoeft te liggen. Als Emmen van mening is dat de provincie Drenthe moet bijdragen in een stadion, waarin betaald voetbal wordt gespeeld, dan moet Emmen met een plan komen waarin alle zaken zijn opgenomen. Dat plan zullen wij beoordelen. Ik ga daar nu niets over zeggen. Laat Emmen maar met een plan komen dat staat als een dijk, daarna kijken wij wel verder.

De heer HOLMAN: Maar wat moet er in dat businessplan staan?

De heer VEENSTRA: Dat ga ik Emmen niet voorzeggen. Laat Emmen alsjeblieft zelf een goed plan maken.

De heer WENDT: Mijnheer de voorzitter. De heer Holman heeft gezegd dat er duidelijkheid wordt gevraagd en daarin heeft hij gelijk. Maar die duidelijkheid wordt niet in de eerste plaats van de staten gevraagd, maar van de politici in Emmen. De provincie is er niet om organisaties in leven te houden, ook geen betaalde voetbalorganisaties. Wij behoren niet voor sinterklaas te spelen en het lijkt mij niet mogelijk om zonder dat er een plan op tafel ligt, daarop "ja" of "nee" te zeggen. Het plan moet van Emmen komen. Het college is misschien wel medeverantwoordelijk maar dan wel op afstand. Als er uit Emmen niets goeds komt, zullen GS waarschijnlijk niet met een voorstel komen waarover de staten moeten stemmen.

Over de economische uitstraling van een BVO kan men van mening verschillen, maar daar gaat het nu niet om.

Mijn fractie is op dit moment tegen, alleen al omdat er niets op tafel ligt om voor te stemmen, maar misschien komt er wel zo'n goed plan, dat wij alsnog voorstemmen. Wij zijn ook niet blij met de TT in Assen, maar in het verleden hebben wij ooit eens voor het voteren van gelden voor dat circuit gestemd, omdat er goede voorstellen voor het milieu lagen.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. In de afgelopen commissievergadering heeft onze fractie duidelijk aangegeven het zo langzamerhand wel tijd te vinden dat er iets van een termijn wordt gesteld, waarbinnen Emmen met een plan moet komen. Het is niet goed wanneer de vraag of de provincie de BVO zal steunen nog maanden boven de markt blijft hangen. In die zin ben ik het met de heer Dohle eens: de tijd begint zo langzamerhand wel een beetje te dringen. We weten ook dat de datum van 1 oktober daar een rol in speelt, maar het is geen fatale, maar meer een politieke datum.

De timing van het CDA om nu dit debat aan te gaan, kan op zich als dapper gekwalificeerd worden, maar misschien komt het ook net een week te vroeg. Wat onze fractie betreft ligt de bal nu bij Emmen, maar die bal kan daar niet eindelijk

blijven liggen. We moeten wel een keer een knoop doorhakken, maar ik plaats er wel wat vraagtekens bij of het wel zo verstandig is dat vandaag al te doen.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Ik ben wat verbaasd over de discussie in de staten over een niet ter tafel liggend stuk. Het moet wel kunnen, maar ik heb wel het gevoel dat de heer Holman de staten iets wil aanpraten. Alsof, als wij nu geen besluit nemen, wij verantwoordelijk worden voor iets wat wij niet willen. Dat komt bij mij nogal vreemd over, vooral omdat de VVD dan over een kater spreekt. Het zal dan wel een kater zonder ballen zijn.

De PvdA heeft heel duidelijk aangegeven dat op de een of andere manier moet worden afgewacht. Ik deel die mening niet. Ik maak wel een onderscheid tussen het amateurgedeelte en de commercie. Ik neem aan dat onder de commerciële organisatie een ondernemingsplan ligt en met dit ondernemingsplan kan men zich tot de banken wenden. Als het ondernemingsplan goed is, zal elke bank geld lenen. Verstrek de bank geen geld, dan zit er een hiaat in het ondernemingsplan. Dat lijkt nu het geval te zijn, want de banken verstrekken geen geld en nu wordt aangeklopt bij de provincie. Ik denk niet dat de provincie hiermee in zee moet gaan. Gaan wij de BVO Emmen subsidiëren met het genoemde bedrag van € 30.000,-- plus een lening verstrekken van een kleine € 2 miljoen, dan komt morgen Achilles 1894 op grond van het gelijkheidsbeginsel aan de deur kloppen. De voetbalvereniging TACO kan ook nog wel wat geld gebruiken. Wij begeven ons met het verstrekken van geld aan de BVO Emmen op een hellend vlak. Drents Belang zal op geen enkele manier meewerken aan het verstrekken van subsidies of giften aan de BVO.

De heer C.D. DE JONG: Mijnheer de voorzitter. Hoe wij het ook wenden of keren, het is nu zo dat een commerciële partij de provincie om geld vraagt. Ik vind dat de gedeputeerde wat onzorgvuldig en onhandig heeft geopereerd. Wat mij betreft gaat er geen Drents geld naar een commercieel bedrijf, helemaal niet als dat bedrijf een voetbalclub is. Wat mij betreft staat de gedeputeerde een beetje buiten spel. Hij is voor de troepen uit gaan lopen en heeft daarmee in het Emmense verwachtingen gewekt. Toen hij Emmen de zakken met geld voorhield, zei hij er

nog net op tijd bij dat het onder voorbehoud van de goedkeuring van de staten van Drenthe was. Maar toch eigende hij zich met zijn actie een deel van het budgetrecht van de staten toe. Dat komt hem niet toe, zeker niet als het om zulke grote bedragen gaat.

Bestuurlijk verdient de gang van zaken zeker niet de schoonheidsprijs; dat blijkt ook wel uit de discussie die nu is losgebarsten. Er heerst onduidelijkheid alom en Emmen weet niet waar het aan toe is. Het is hoe dan ook lastig. Ik snap de vragen van het CDA dan ook wel.

Ik gun iedereen een prachtige wedstrijd, maar dan wel volgens de juiste spelregels gespeeld. Amateurvoetbal is toch ook prima. Zet de belastingbetaler in ieder geval niet buiten spel, want dat kon wel eens tot een rode kaart leiden.

Het eromheen gehangen netwerk van commerciële partijen, middenstanders en zakenlui in Emmen is volgens mij zeer wel in staat een andere leuke netwerklocatie te vinden. Als voorbeeld noem ik de dierentuin. Een jaarabonnement kost de prijs van twee gewone kaartjes en daar kan lekker genetwerkt worden. Het is goedkoper, men ziet nog iets moois en er is ook minder politie nodig.

Ik wacht de discussie verder af, maar wat mij betreft gaat er geen cent naar welke organisatie van betaald voetbal in Emmen dan ook.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Ik wil mij beperken tot het geven van een antwoord op de vraag van het CDA. Ik wil daaraan toevoegen dat ik blij ben dat de discussie is aangezwengeld. De OPD is van mening dat any time, any place een discussie moet kunnen plaatsvinden.

Zoals de vlag er nu bij hangt, is het standpunt van de OPD heel helder. In onze algemene beschouwingen hebben wij laten weten dat op dit moment geen cent naar het betaald voetbal in Emmen kan en mag gaan, omdat dat in deze tijd niet ordentelijk is. Zo denken wij er nu over, maar dat wil niet zeggen dat wij geen uitspraak zullen doen over enig plan van het college. Maar zonder dat plan kan er geen geld naar het betaald voetbal gaan.

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. Hoe verleidelijk het ook is op alles wat is gezegd, in te gaan, ik zal het niet doen. Ik breng alleen in herinnering dat het college in zijn brief van 13 mei 2004 de voorwaarden heeft genoemd waaronder het college bereid is een bijdrage te leveren aan de

gemeente Emmen van € 500.000,-- en een lening van € 1,5 miljoen. Om een goed beeld te krijgen van de toekomstige multifunctionele exploitatie van het stadion zal de gemeente een door de Stadion BV opgesteld ondernemingsplan aan GS moeten voorleggen. Zo is de situatie.

Ik ken mijn plaats heel goed. Ik ben geen deelnemer aan het spel en geen scheidsrechter, ik sta gewoon aan de kant. Het college heeft met de gemeente Emmen een afspraak gemaakt en zodra het plan van de gemeente is ontvangen, zal het college met een voorstel komen, waarover de staten dan kunnen oordelen.

De heer HOLMAN: De heer Dohle heeft het beeld gebruikt van een voetbalwedstrijd. In mijn beleving ligt de wedstrijd nu stil en dat heeft alles te maken met de onduidelijkheid over de criteria waaraan een plan moet voldoen. Er is een plan geweest dat niet aan de criteria voldeed, maar waar moet de gemeente Emmen dan mee komen, wil het college steun verlenen? Hoe verantwoord is het om langer te wachten en wat is de uiterste termijn waarbinnen nog bestuurlijk verantwoord kan worden gehandeld?

De heer DOHLE: Waaruit maakt de heer Holman op dat de wedstrijd stil ligt? Wil hij daarmee zeggen dat in Emmen geen enkele actie meer wordt ondernomen? Is dat wat hij heeft gehoord?

De heer HOLMAN: Het is niet duidelijk wat de criteria zijn en wanneer het college wel bereid is met een voorstel naar de staten te komen.

De heer DIJKS: Ik herhaal dat wij duidelijk met Emmen hebben afgesproken met een plan te komen. Daar wordt nu aan gewerkt en het is aan de gemeente Emmen om te bepalen wanneer dat plan er komt. Het spel ligt overigens bij de BVO Emmen niet stil: vrijdagavond wordt er tegen Heracles gespeeld.

De heer HOLMAN: Voorzitter. Ik verzoek u voor de tweede termijn de vergadering even te schorsen.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

(Schorsing van 11.50 tot 12.01 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

TWEEDE TERMIJN

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Wij hebben dit punt op de agenda gezet om duidelijkheid te krijgen. Die duidelijkheid is zeker voor de mensen in Emmen nodig.

Ik constateer dat de collegepartijen en zeker de heer Veenstra, die mij uitdaagt om duidelijkheid te geven, niet duidelijk willen of misschien wel niet kunnen zijn. Zij leunen heel zwaar op een eventueel tweede of derde plan op grond waarvan het college met een voorstel naar de staten komt. Ons is nog steeds volstrekt onduidelijk op grond van welke criteria de PvdA, de VVD en het college bereid zijn de BVO te steunen. Het is bovendien nog steeds niet duidelijk wanneer de BVO met een plan komt. De heer Dijks heeft in de commissie gezegd dat wanneer er voor 1 oktober geen plan is, er dit jaar geen voorstel meer op de statenagenda komt. Ik verwacht dan ook dat dit onderwerp, helaas, niet meer in de staten aan de orde komt. Daarmee zal het straks zo'n driekwart jaar hebben geduurd voor er een besluit van de provincie komt en dat vinden wij in de richting van Emmen niet netjes. Voor de consequenties hiervan zijn wij wel medeverantwoordelijk.

De heer VEENSTRA: Als de gemeente Emmen niet snel met een plan komt, hoe schat de heer Holman de urgentie van deze zaak dan in?

De heer HOLMAN: Emmen heeft plannen ingediend die de toets der kritiek niet konden doorstaan en ik weet niet waar Emmen nu mee worstelt en wanneer het met een nieuw plan komt.

De heer LANGENKAMP: Komt de PvdA dan zelf met een datum?

De heer VEENSTRA: Ik heb zojuist gezegd dat ik mij er helemaal niet toe geroepen voel daarmee te komen. Het is een belang van Emmen en Emmen zou daarom snel met een goed plan moeten komen.

De heer LANGENKAMP: Maar dat het allemaal zolang duurt, is niet in het voordeel van Emmen. Dan kunnen de staten toch uitspreken dat dit plan er binnen veertien dagen moet zijn?

De heer VEENSTRA: Nogmaals, Emmen moet ervoor zorgen dat er snel een goed plan komt.

De heer HOLMAN: Ik heb hiermee gezegd wat ik wilde zeggen. Ik vind het wel jammer dat de heer Veenstra absoluut niet aan wil geven op welk moment hij wel bereid is om steun te geven.

De heer VEENSTRA: Ik ben daarover heel helder: als het college met een voorstel komt, waaraan een goed ondernemingsplan voor het stadion ten grondslag ligt, zullen wij dat heel degelijk en zorgvuldig beoordelen en dan zullen de staten de eersten zijn die horen wat wij daarvan vinden.

De heer HOLMAN: Ik constateer dat de heer Veenstra zich daar mooi achter verschuilt en nu geen politieke helderheid wil geven. Dat vind ik jammer.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Ik begrijp dat de fractie van het CDA met dit debat de discussie in de politieke sfeer trekt. Of de kwestie daarmee geholpen is, weet ik niet.

De criteria waarom wij nu niet tegen zijn, zijn de fractie van het CDA niet duidelijk, maar gelet op het feit dat er niets ligt, kan ik die bal terugspelen, want de criteria waarop het CDA steun afwijst, zijn mij niet heel helder. Het gaat nu om een stadion, dat overduidelijk een maatschappelijke functie heeft. Wanneer met een goed onderbouwd plan wordt aangetoond dat het een maatschappelijk renderende voorziening kan zijn, zie ik niet in waarom de provincie aan zo'n plan geen aandacht zou kunnen besteden. In het stadion in Emmen zal het WK jeugdvoetbal worden gespeeld en dat evenement zal voor Drenthe als totaal een behoorlijke uitstraling hebben, waarmee maar weer is aangetoond dat zo'n stadion wel degelijk een functie kan hebben.

Voorzitter. Het is voor mij volstrekt helder dat de afspraken die er zijn geweest tussen het college en burgemeester en wethouders van Emmen, duidelijk waren. Daarmee is de verantwoordelijkheid ook duidelijk. Het is nu de verantwoordelijkheid van de gemeente om met een goede onderbouwing te komen. In mijn optiek worden GS pas verantwoordelijk op het moment dat zij de onderbouwing voldoende vinden om met een positief voorstel naar de staten te komen. Op dát moment zullen wij duidelijkheid geven. Wij zien vanuit een positieve grondhouding het plan graag tegemoet. Wij willen zo'n plan ook absoluut een kans geven en het signaal van het CDA dat wat er ook komt,

die fractie er afwijzend tegenover staat, vind ik op dit moment niet goed.

De heer HOLMAN: Ik begrijp hieruit dat, wanneer het college met een positief advies naar de staten komt, de VVD in principe de politieke wil heeft het voorstel te steunen.

De heer DOHLE: Zo is het niet, want de heer Holman gaat met die uitspraak voorbij aan onze verantwoordelijkheid om op basis van de dan voorliggende stukken een besluit te nemen. Ik ga nu niet bij voorbaat al zeggen of zo'n voorstel kansloos is of kans van slagen heeft. Nu al uitspreken dat wij het voorstel zullen steunen, betekent het geven van een carte blanche en de heer Holman kan niet van mij verwachten dat ik dat doe.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Volgens mij is GroenLinks in eerste termijn duidelijk geweest: de fractie is tegen een bijdrage. De heer Dijks zei dat hij in dit spel geen deelnemer is. Mijn vraag is wat hij dan wel is wanneer de provincie, naar ik vrees, straks subsidieverstrekker is. Welke rol ziet de heer Dijks voor zichzelf in dit gehele spel?

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Ik heb in eerste termijn vooral gewezen op het ondernemingsplan. Ik wil de staten in dit verband vooral ook wijzen op de ingekomen stukken onder B.1 en B.9, uit welke stukken blijkt dat ook de ondernemers van mening zijn dat het ondernemingsplan dat in eerste instantie op tafel kwam, nergens op slaat.

Voorzitter. Ik constateer dat er op grond van de huidige gegevens geen meerderheid in de staten is om de BVO te steunen en dat doet mij goed.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. In de commissievergadering is de datum van 1 oktober genoemd. Nu het businessplan is terug verwezen, neem ik aan dat er overleg is geweest met de indieners van dit plan. Is daarbij geen afspraak gemaakt over de termijn waarbinnen een eventueel nieuw plan op tafel moet liggen?

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. De heer De Haas heeft de commissievergadering, waarin dit punt aan de orde was, niet bijgewoond.

De heer DE HAAS: Er was wel een vertegenwoordiging van de OPD in die vergadering aanwezig en via haar heb ik kennisgenomen van hetgeen daar besproken is.

De heer DIJKS: Ik zal nogmaals uitleggen wat ik in de commissievergadering heb gezegd. Om de termijn van de statenvergadering in december te halen, moet er op 1 oktober een plan zijn ingediend. Het college heeft dan de tijd om het plan te beoordelen, waarna er een statenvoorstel kan worden gemaakt. Daarvoor is 1 oktober de deadline. Wij wachten nu op de gemeente Emmen. De gemeente Emmen is ook de enige partij waarmee wij spreken. Wij spreken niet met de BVO, wij spreken met de gemeente Emmen. Emmen moet een plan maken, dat door het college wordt beoordeeld, waarna het college besluit welk voorstel het aan de staten voorlegt. Wij wachten dat plan nu af.

De heer HOLMAN: Welke afspraak is er dan met Emmen gemaakt?

De heer DIJKS: Om voor de statenvergadering van december een voorstel geagendeerd te krijgen, moet het plan op 1 oktober binnen zijn.

De heer HOLMAN: Dus er is een afspraak met de gemeente gemaakt dat er voor 1 oktober een plan ligt?

De heer DIJKS: Nee. Maar dit plan moet er op die datum wel zijn, willen de staten er in december over kunnen spreken. Als Emmen het plan eerder had ingediend, zou het voorstel op de agenda van vandaag hebben gestaan. Komt het plan na 1 oktober, dan zal het wel de vergadering van februari 2005 worden. Ik kan dat allemaal niet beoordelen, want het ligt helemaal aan de gemeente Emmen.

De heer LANGENKAMP: Ik heb nog de vraag gesteld of de heer Dijks zichzelf als deelnemer ziet.

De heer DIJKS: Het college is uitsluitend planbeoordeler en niet meer dan dat.

De heer DE HAAS: Dat plan moet dus wederom de toets der kritiek van het college weerstaan. Als

ook dat plan wordt afgewezen, is de situatie dus weer terug bij af?

De heer DIJKS: Dat zijn allemaal speculaties. Het college wacht het plan gewoon af.

De VOORZITTER: Ik sluit de beraadslagingen over dit onderwerp.

J. Afscheid vertrekkend statenlid

De VOORZITTER: Ik wil bij dit agendapunt graag een paar opmerkingen maken aan het adres van Klaas Blanksma.

Dames en heren statenleden, geachte heer Blanksma, beste Klaas. Laat ik beginnen met een persoonlijke biecht. Ik sta hier een beetje met een dubbel gevoel. Aan de ene kant, Klaas, ben ik geweldig blij dat je vandaag weer in ons midden bent. We weten dat je een vervelend jaar achter de rug hebt - weken, maanden, die niet altijd even plezierig waren - en daarom doet het mij heel veel genoegen je hier weer te zien, maar dat dubbele komt natuurlijk voort uit het feit dat je ook iets anders te kennen hebt gegeven, namelijk dat je de staten van Drenthe wilt verlaten. Je hebt hiervoor zeer respectabele redenen en ik heb daarvoor dan ook alle begrip, maar sta mij toe te zeggen dat ik het wel jammer vind dat je uit de staten gaat.

Klaas Blanksma heeft al een behoorlijke politieke carrière achter zich.

Klaas, in 1990 begon je in de gemeente Hoogeveen als raadslid en tegelijkertijd fractievoorzitter, want het was een eenmansfractie en na een jaar of negen stapte je over naar de provinciale politiek. Dat was in 1999, maar als ik mij goed herinner was je net het jaar daarvoor, dus in 1998, in Hoogeveen uitgeroepen tot politicus van het jaar. Met die conduitestaat kwam je hier in de staten en ik heb jou leren kennen als een buitengewoon goed politicus. Jouw inbreng kenmerkte zich door een uiterlijke rust, maar van binnen brandde het wel eens als het ging om jouw idealen, jouw opvattingen en jouw overtuigingen. En als men jou te na kwam, als jij je in je integriteit voelde aangetast, kon je buitengewoon stevig, hard en fel uit de hoek komen. Maar we kennen je toch vooral als een prettige, rustige man, op zoek naar de dialoog en de overeenstemming.

Bij dit karakter van jou passen ook wel je privé-hobby's, namelijk lekker koken en het maken van

lange wandelingen in de natuur, het liefst in jouw eigen mooie Reestdal.

In het dagelijks leven ben je docent Nederlands aan het Menso Altingcollege in Hoogeveen. Je bent ook bestuurslid van het Sallands Bachkoor in Ommen en ik heb mij laten vertellen dat jezelf ook een uiterst verdienstelijk zanger bent in dit koor. In vrij korte tijd heeft een drietal zangers ons verlaten: Jan Mastwijk, vanochtend nog Hans Engels en nu Klaas Blanksma. Op Heily rust nu de heel zware verantwoordelijkheid in haar eentje met Timeless door te gaan.

Ik heb mij door een van mijn spionnen nog iets anders laten vertellen. Je schijnt nog altijd een grote digibeet te zijn. Ik heb mij zelfs laten vertellen dat typen voor jou een absolute crime is: jij doet dat namelijk met één vinger en wanneer je een fout ontdekt, gaat niet alleen dat ene foutje eraan, maar ook de gehele daaropvolgende zin, omdat je niet weet hoe de correctie op een andere manier doorgevoerd kan worden. Op grond van dit verhaal heb ik mij wel even afgevraagd hoe je je algemene beschouwingen, die toch altijd zeer doorwrocht waren, op papier hebt kunnen krijgen. Dat moet vaak nachtwerk zijn geworden en daarom begrijp ik nu ook waarom jij zo enthousiast was over de verruiming van de mogelijkheden voor fractieondersteuning.

Je hebt een volle termijn als fractievoorzitter van GroenLinks in de staten gezeten. Na de verkiezingen van verleden jaar begon je vol goede moed aan je tweede termijn, maar, zoals ik al aangaf, dat ging niet geheel van een leien dakje. Je hebt een stevig gevecht moeten leveren om er weer bovenop te komen. Je hebt gedacht en vooral ook gehoopt dat je op een gegeven moment het statenwerk weer zou kunnen oppakken, maar toen kwam toch het besef dat het ondanks het goede herstel niet verstandig zou zijn dit fantastisch mooie, maar tegelijkertijd ook tijd- en energieverlindende vak voort te zetten. Die beslissing is je ongetwijfeld niet licht gevallen; het heeft niet voor niets lange tijd geduurd voor die genomen werd. Ik betreur die beslissing, maar ik begrijp haar wel en respecteer haar daarom. Klaas, zou je naar voren willen komen.

(De heer Blanksma verschijnt bij het spreekgestoelte.)

Klaas, na heel veel jaren in de politiek ga je ons dus verlaten. Dat feit is ook buiten Drenthe niet onopgemerkt gebleven. Daarom verheugt het mij buitengewoon jou te kunnen mededelen dat het Hare Majesteit de Koningin heeft behaagd jou te benoemen tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Van harte gelukkigwens.

(Applaus.)

Hierna speldt de voorzitter de heer Blanksma de versierselen op die horen bij het lidmaatschap in de Orde van Oranje-Nassau, overhandigt hij hem het cadeau voor het vertrekkend statenlid en geeft overhandigt hij mevrouw Blanksma een bos bloemen.)

De VOORZITTER: Ik geef het woord aan Klaas Blanksma.

De heer BLANKSMA: Voorzitter, leden van PS, GS en overige aanwezigen, waar in de loop van deze vergadering nog een heleboel broers en zusters van mij bij gekomen zijn: ik heb er acht en daarvan zijn er zes aanwezig, terwijl er een alweer is vertrokken, omdat het allemaal zolang duurde. Het was een geweldige overval toen ik zag dat zij allen de publieke tribune gingen bevolken. Degenen die dachten dat zij hier vanwege de politiek kwamen, moet ik teleurstellen: zij kwamen omdat er iemand vertrekt. Ik beschouw het overigens als een bijzonder gebaar van deze staten dat zij mij nog een uur langer in hun midden hebben gehouden dan waarvan ik was uitgegaan.

Ik vind het een voorrecht hier het woord te mogen voeren. Ik voel dit vandaag extra, omdat het de laatste keer is en omdat het alweer zolang geleden is dat ik het voor het laatst deed. Ik kan u zeggen dat het achteraf een louterende ervaring was te merken dat ik mentaal en fysiek niet in staat was de dingen te doen, die daarvoor normaal waren. Je wordt teruggeworpen op de basis van je eigen bestaan en dat dwingt tot keuzes. Het overkwam mij als een donderslag bij heldere hemel.

Stukje bij beetje bouw ik mijzelf nu weer op en ben ik op zoek naar een andere levensstijl met meer plaats voor aandacht en kwaliteit. Stoppen met de politiek schept voor mij de ruimte om weer nieuwe wegen in te kunnen slaan.

Ik ben velen van u dankbaar voor tekens van medeleven: telefoontjes, e-mails, kaarten en bloemen, een hele grote bos zelfs van de Staten-

commissie BFE. Hartelijk dank hiervoor. Het deed mij zeer goed.

Ik ben ooit, veertien jaar geleden, met veel idealisme de politiek ingegaan. Ik vond dat ik mijn steentje moest bijdragen aan het behoud van de natuur, de cultuurhistorie, een eerlijke verdeling van de welvaart en in het algemeen het bevorderen van ruimdenkendheid en verdraagzaamheid. Dat was zo'n beetje mijn programma.

GroenLinks werd opgericht en ik werd gevraagd als lijsttrekker bij de gemeenteraadsverkiezingen in Hoogeveen.

Deelnemen aan de lokale en provinciale politiek heeft mij veel gebracht, al was het niet altijd gemakkelijk en ook niet altijd leuk en een enkele keer zelfs kwetsend, namelijk als je integriteit in twijfel werd getrokken door collega-politici of door dat deel van het publiek dat sowieso alle politici zakkenvullers vindt. Toch heb ik het altijd zeer de moeite waard gevonden om de publieke zaak te dienen en heb ik het ook met heel veel plezier gedaan. Eigenlijk is er helemaal niets mooiers dan namens veel burgers mee te beslissen over zaken die voor velen van belang zijn. Ik heb er dan ook geen moment spijt van gehad en zal dat ook niet hebben.

Dat ik vandaag een lintje heb gekregen - ik loop lang genoeg mee om te weten dat dit op een moment als dit gebeurt - is niet, omdat ik het zo goed heb gedaan, maar omdat ik het zo lang heb gedaan. En dat is tegelijkertijd ook de reden waarom ik deze onderscheiding heb verdiend en haar accepteer. Deze onderscheiding drukt namelijk de terechte maatschappelijke waardering uit voor degenen die de publieke zaak dienen. Het is een punt van grote zorg dat het steeds moeilijker wordt om geschikte mensen te vinden die de politiek willen dragen. Dat vereist een instelling, recht tegen de stroom in van mensen die zelfs niet meer de moeite willen nemen om te gaan stemmen en daarmee blijk geven van een gebrek aan maatschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel. Laat ik dat ook maar eens zeggen. Een van de zaken die mij altijd heeft bezighouden was, wat men tien jaar geleden bestuurlijke en sociale vernieuwing noemde en waar we nu mee bezig zijn als het over dualisme gaat: het dichten van de kloof tussen "normale" mensen en de politiek. Als u mij toestaat om voor het laatst, en echt voor het laatst, een idee in uw midden los te laten over dit onderwerp, dan is dat het volgende. Om te beginnen: ga ermee door tot u een ons

weegt, want de geschiedenis heeft aangetoond dat elk alternatief voor democratische verbondenheid tussen de burger en de macht uiteindelijk grote ellende oplevert. Maar wat denkt u bijvoorbeeld van het opgeven van de partijpolitieke binding van collegeleden als volgende stap in de dualisering? Dit betekent dat na de volgende verkiezingen een college van GS wordt samengesteld, dat bestaat uit mensen die hun leiderschap publiekelijk hebben bewezen in de Drentse samenleving als ondernemer of bestuurder of leidinggevende aan een maatschappelijke organisatie op het gebied van cultuur, natuurbehoud, media of sport, kortom een college van bekende en gewaardeerde Drenten, dat het beleid van PS uitvoert, maar waarvan de leden niet als statenlid zijn gekozen en wellicht zelfs niet eens lid van een partij zijn; gegarandeerd een boeiende exercitie die de politiek voor een breder publiek een stuk interessanter maakt, niet in de laatste plaats voor de politici zelf. Het debat in de staten zal er zeker niet minder boeiend door worden.

Voorzitter. Ik heb lang genoeg gesproken. Ik dank u allen voor uw aandacht. Ik wil in het bijzonder alle ambtenaren bedanken, van degenen die altijd bereid waren vragen over de stukken te beantwoorden tot degene die ons op vrijdag dikke poststukken thuis kwam brengen. Mijn vertrek zal zijn route aanzienlijk inkorten.

Ook u, voorzitter, wil ik danken voor uw uitstekende inzet om de vergaderingen in dit huis ordentelijk en met gebruik van goede omgangsvormen te laten plaatsvinden. Het ga u allen goed!

(Applaus.)

K. Sluiting

De VOORZITTER: Ik nodig u uit om in de ontvangstzaal Klaas Blanksma de hand te drukken. Ik sluit de vergadering.

(De vergadering wordt om 12.30 uur gesloten.)

GB

Vastgesteld in de vergadering van provinciale staten op 3 november 2004.

, voorzitter

, griffier

TOEZEGGING

gedaan in de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 22 september 2004 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

- 4 De heer SCHAAP zegt toe dat op het moment dat Langman ophoudt, het college duidelijk zal aangeven welke projecten daardoor gesneuveld zijn.